

EVALUERING AF GYMNASTIKHALLER

Rapport 2015

NIRAS

LOKALE^{OG}
ANLÆGS
FONDEN

INDHOLDSFORTEGNELSE

1 Indledning.....	5
1.1 Gymnastikkens rum	5
1.2 Gymnastik - idrætsdisciplin, bevægelse og leg	5
1.3 Tre forskellige gymnastikhaller	6
1.4 En evaluering af hallernes brug	6
1.5 Rapportens opbygning	7
2 Hovedresultater.....	8
2.1 Gymnasterne har fået plads til at udfolde deres idrætsgren	9
2.2 Arkitektonisk kvalitet, der inspirerer gymnastikken	9
2.3 På vej mod et samlingssted	10
2.4 Udviklingsperspektiver	10
3 SG Huset - den dynamiske hal.....	11
3.1 Den dynamiske hal	15
3.2 Et løft til gymnastikmiljøet	16
3.3 Nye rammer for leg og bevægelse	17
3.4 Fællesfølelse i gymnastikforeningen	18
3.5 Plads til mange forskellige idrætsaktiviteter	18
3.6 Den dynamiske hal: plads til flere aktiviteter på samme tid	20
3.7 Lyd og synlighed er afgørende for dynamikken	21
3.8 Forbindelse mellem gymnastik og streetaktiviteter - en ny udfordring	22
3.9 Opsamling og udviklingspotentialer	24
4. Aarhus motorikhal - Gymnastik i børnehøjde.....	25
4.1 Gymnastik i børnehøjde	29
4.2 Tiltrækker børn i alderen 3-10 år	30
4.3 Motorisk udvikling og nye måder at bruge kroppen på	32
4.4 Et rum, der motiverer	33
4.5 En hal målrettet én målgruppe	35
4.6 Motorikhallen er et foregangssted	36
4.7 Opsamling og udviklingspotentialer	37
5. Gyngemosehallen - gymnastikkens hjemmebane...38	
5.1 Gymnastikkens hjemmebane	42
5.2 Bedre træningsforhold for gymnastikforeningerne	43
5.3 Nye rammer for klubmiljø	44
5.4 Mindre åben for selvorganiserede og spontane aktiviteter	45
5.5 Andre brugergrupper på udebane på gymnastikkens hjemmebane	47
5.6 Et samlingssted for gymnastik og bevægelse	49
5.7 Opsamling og udviklingspotentialer	51
6. Udviklingsperspektiver.....	52
6.1 Brugerinddragelse, der løfter den specifikke idrætsgren er afgørende for facilitetens succes, men kan skabe blinde vinkler	52
6.2 Gode rammer indbefatter også omkringliggende støttefunktioner	52
6.3 Fleksibilitet kan give liv og dynamik	53
6.4 Synlighed i lokalområdet er værdifuldt	53
6.5 Aktivitet skaber samlingssteder og tiltrækker brugere	53
6.6 Ledelse og drift er afgørende for hallens udvikling	54
6.7 Lokale og Anlægsfonden støtter også som sparringspartner	54
7. Bilag - Metode.....	55
7.1 Kvalitative data	56
7.2 Kvantitative data	57
8. Noter.....	58

© NIRAS

1 INDLEDNING

Som en del af Lokale og Anlægsfondens arbejde med at udvikle og støtte idrætsfaciliteter, har Fonden støttet opførelsen af tre forskellige gymnastikhaller. De tre haller er Aarhus Motorikhal i Aarhus¹, Gyngemosehallen i Gladsaxe og SG Huset i Svendborg. Hallerne er opført i perioden 2008-2013, og Lokale og Anlægsfonden har derfor besluttet at få gennemført den årlige større evaluering i 2014 som en samlet evaluering af de tre haller.

De tre forskellige haller har det tilfælles, at de på hver deres måde er udviklet som indendørshaller, som er centrerede om idræt, bevægelse og gymnastik.

1.1 Gymnastikkens rum

Lokale og Anlægsfonden har valgt at evaluere de tre faciliteter til gymnastik og bevægelse under den samlede overskrift ”Gymnastikhaller”.

Gymnastikkens rammer har haft flere forskellige betegnelser gennem historien, som vidner om vigtige skift i måden at tænke gymnastikkens faciliteter på. De tre haller i Svendborg, Aarhus og Gladsaxe er hver især inspirerede af forskellige typer faciliteter, og de bidrager alle til at udvikle og forny gymnastikken og dens fysiske rammer.

Den klassiske gymnastiksal, der er en fast bestanddel af enhver folkeskole, bygger på en række specifikke retningslinjer, som er beskrevet i Gymnastikkommissionens Håndbog i Gymnastik fra 1899. Her gives præcise beskrivelser af, hvordan lokalets mål og indretning bør være og hvilke materialer, der bør anvendes. Ligeledes beskrives hvilke faste redskaber, der bør indgå, og i hvilken størrelsesorden. Det er her kendetegnende, at de fleste

gymnastiske redskaber trækkes frem og stilles på plads efter brug af hensyn til andre idrætsgrene, mens bestemte redskaber som ringe, bomme og ribber indgår som en fast del af rummet.

Som modpol til den klassiske gymnastiksal opstod idéen om bevægelseshuse i slutningen af 1980’erne. Bevægelseshuset tilgodeser de bløde bevægelsesformer, der udfolder sig bedst på mindre arealer, og gør op med den ’kantede’ arkitektur i traditionelle gymnastiksale.

En tredje variant er det moderne gymnastikhus, der ligeledes arbejder med at forny gymnastikkens rammer. Her er faciliteternes udformning ikke bestemt af specifikke retningslinjer, og der er en højere grad af arkitektonisk frihed, der giver plads til at tænke i helt nye baner. Et eksempel herpå er Aarhus Motorikhal, hvor man har ønsket at åbne op for rummet og udnytte dets vertikale såvel som horisontale muligheder. I stedet for at de fleste redskaber skal trækkes frem, bliver der her lagt vægt på at indbygge dem på en sådan måde, at rummet i sig selv fremstår motorisk udfordrende og fremmer lysten til at bevæge sig. Det er de tanker, som er videreført og udviklet i idekataloget ”Fra gymnastiksal til motoriklandskab”, som Fonden har udgivet.

De tre haller i Svendborg, Aarhus og Gladsaxe er alle eksempler på nye gymnastikhuse, og de trækker hver især på elementer fra forskellige typer af faciliteter. I Aarhus Motorikhal er man som nævnt gået langt i bestræbelserne på at skabe et bevægelseslandskab med flere små rum, kroge og klatremuligheder. Gyngemosehallen er først og fremmest et gymnastikhus med store åbne flader til tilløb og spring, men rummer samtidig rytme gulve og mindre lokaler til andre bevægelsesorienterede aktiviteter. Endelig udgør SG Huset en mere alsidig facilitet, der udover et

stort lokale med indbyggede springredskaber har mindre lokaler dedikeret til rytme og bevægelse, samt et stort lokale med opstregninger og plads til boldspil.

1.2 Gymnastik - idrætsdisciplin, bevægelse og leg

Den historiske udvikling i gymnastikkens fysiske rammer leder os videre til de forskellige måder, hvorpå faciliteterne bliver brugt. Her er det centralt at inddrage to forskellige former for gymnastik – gymnastik som idrætsdisciplin og gymnastik som bevægelse og leg.

Med gymnastik som idrætsdisciplin refereres til den klassiske organiserede gymnastik, hvor udøverne er organiseret i hold og kan siges at udøve en særlig disciplin indenfor gymnastikken. Det kan eksempelvis være idrætsgymnastik, tumbling eller TeamGym. Med gymnastik som bevægelse og leg refereres til en bredere form for gymnastik, hvor også de uorganiserede og spontane former for aktivitet indgår. Det kan være når børn og unge benytter sig af rummets indretning til at klatre, slå saltomortaler eller udfolde sig motorisk på anden vis.

På samme måde som hallerne trækker på elementer fra de forskellige typer faciliteter, favner og understøtter hallerne i forskellig grad de to former for gymnastik. Evalueringen af hallerne inddrager derfor begge dimensioner, da det giver mulighed for at beskrive de forskellige måder, hvorpå hallerne hver især understøtter gymnastikken. Når der i rapporten skrives ”gymnastik”, refereres derfor til gymnastikken i bred forstand, både som idrætsdisciplin og som bevægelse og leg.

1.3 Tre forskellige gymnastikhaller

Fælles for de tre haller er, at gymnastikken er i højsædet. Det er dog forskelligt, hvordan de enkelte haller vægter gymnastikken som idrætsdisciplin overfor gymnastik som bevægelse og leg. Derudover har hver hal specifikke formål og fokuspunkter, der har resulteret i opførelsen af tre meget forskellige haller.

I Aarhus Motorikhal er tanken grundlæggende anderledes end i den traditionelle gymnastikhal – med Motorikhallen tilstræbes at skabe et bevægelseslandskab i børnehøjde, inspireret af bevægelseshuset, der motiverer børnene til at udforske rummet og udfordre sig selv. Formålet har været at tiltrække børn i alderen 3-10 år og skabe et rum, der fordrer nye måder at bruge kroppen på og fremmer børnenes motoriske udvikling. Derudover har ambitionen været, at Aarhus Motorikhal skal være et foregangssted og inspirere udviklingen af en ny bevægelseskultur.

I Gyngemosehallen er fokus på gymnasternes behov – hallen danner en åben og alsidig ramme for både elitegymnastik og selvorganiserede idrætsaktiviteter. Her har målet først og fremmest været at skabe de optimale træningsforhold for gymnasterne og samtidig være åben overfor andre brugergrupper og selvorganiserede aktiviteter. Gyngemosehallen skal desuden danne ramme om et bedre klubmiljø for foreningerne, samt fungere som en lokal drivkraft og et samlingssted, med udgangspunkt i idræt og bevægelse.

Med SG Huset har man tilstræbt at skabe en dynamisk multihal. SG Huset favner bredt og udover at rumme gymnastikken har man haft til hensigt at invitere andre idrætsaktiviteter ind på gymnastikkens hjemmebane. En central målsætning har været at understøtte gymnastikmiljøet i SG

– det gælder både i form af optimale idrætsfaciliteter og mulighed for socialt samvær på holdene. SG Huset skulle desuden have en rumlig fleksibilitet, der muliggør, at forskelligartede aktiviteter kan foregå på samme tid. Endelig har man ønsket at skabe en udveksling mellem gymnastik og streetaktiviteter, ved i forlængelse af hallen at skabe udearealer tiltænkt skating og parkour.

I de følgende afsnit evalueres hallerne hver især i forhold til deres specifikke formål. Dette danner grundlaget for den tværgående evaluering, der tager afsæt i Lokale og Anlægsfondens overordnede fokusområder for tildelingen af støtte.

1.4 En evaluering af hallernes brug

Evalueringen stiller skarpt på brugernes oplevelser af de tre haller i Aarhus, Gladsaxe og Svendborg. Der inddrages både input fra brugere i bred forstand, f. eks. medlemmer af gymnastikforeninger, fitnessbrugere, instruktører og ledsagere, samt input fra ledere, eksempelvis projektledere og hallernes daglige ledere.

Fokus er på brugernes oplevelser af hallerne og særligt på, hvordan hallernes udformning og indretning giver anledning til bestemte aktiviteter – hvad sætter hallerne brugerne i stand til?

Omdrejningspunktet for evalueringen er med andre ord sammenhængen mellem de fysiske løsninger, brugerne, der anvender dem og de gymnastiske aktiviteter, som finder sted i dem.

Evalueringen kombinerer kvalitative og kvantitative metoder, hvor de kvalitative data er mest omfattende. Et væsentligt element i evalueringen har været to dages casebesøg i hver af de tre haller, hvor der er gennemført observationer og situationsinterview med hallernes brugere, trænere og tilskuere. Disse data er blevet suppleret med gruppeinterview med instruktører, rundvisning ved hallernes daglige ledere og dybdeinterview med projektledere. Derudover er der indsamlet kvantitativ data via halltests, hvor brugere af alle tre gymnastikhaller er blevet stillet sammenlignelige spørgsmål om deres tilfredshed med og brug af hallerne. De kvantitative data er blevet brugt til at karakterisere hallernes profil. Brugere af de tre gymnastikhaller er på en 7-trins skala blevet bedt om at vurdere hallerne ud fra en række kvaliteter, som Lokale og Anlægsfonden ønsker at fremme. Profilerne baserer sig på i alt ni kvaliteter, som er listet i figur 1.

KVALITETER

- Gymnastik som idrætsdisciplin
- Gymnastik som bevægelse og leg
- Brugervenlighed
- Høj kvalitet
- Udfordringer
- Spændende
- Inspirerende
- Samlingssted
- Let tilgængelig

De 9 kvaliteter, der danner grundlag for hallernes profiler.

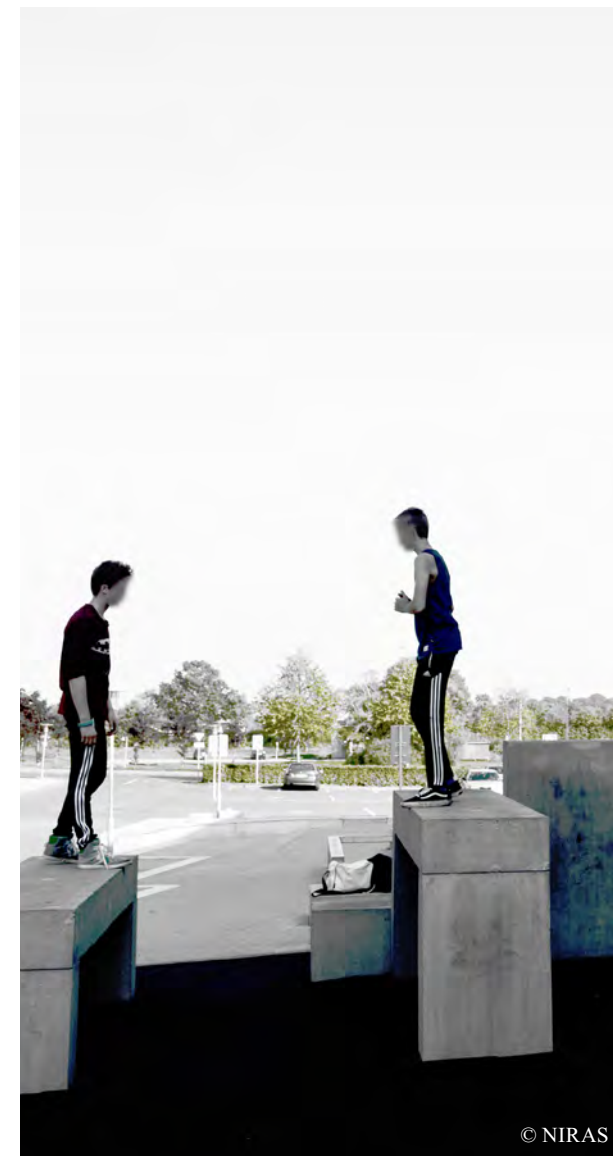
Evalueringen er både bygget op om fælles evalueringskriterier for de tre haller og individuelle kriterier for de enkelte haller. Den tværgående evaluering har tre fokuspunkter, som Fonden har ønsket at løfte i alle tre haller:

- 1. At tilbyde gymnasterne den plads, de har brug for, for at kunne udfolde deres idrætsgren**
- 2. Gennem arkitektonisk kvalitet at udfordre og inspirere gymnastikken til at udvikle sig i nye retninger**
- 3. At fungere som samlingssteder for lokalbefolkningen**

Evalueringen af de enkelte haller rummer derudover en række individuelle evalueringskriterier, som sætter fokus på hver af de tre hallers særlige formål.

1.5 Rapportens opbygning

Først præsenteres evalueringens tværgående hovedresultater. Derpå præsenteres evalueringen af hver af de tre gymnastikhaller. På den baggrund fremhæves nogle udviklingsperspektiver og opmærksomhedspunkter for arbejdet med gymnastikhaller og andre idrætsfaciliteter. Til sidst følger et bilag, som beskriver rapportens metoder og datagrundlag.

2 HOVEDRESULTATER

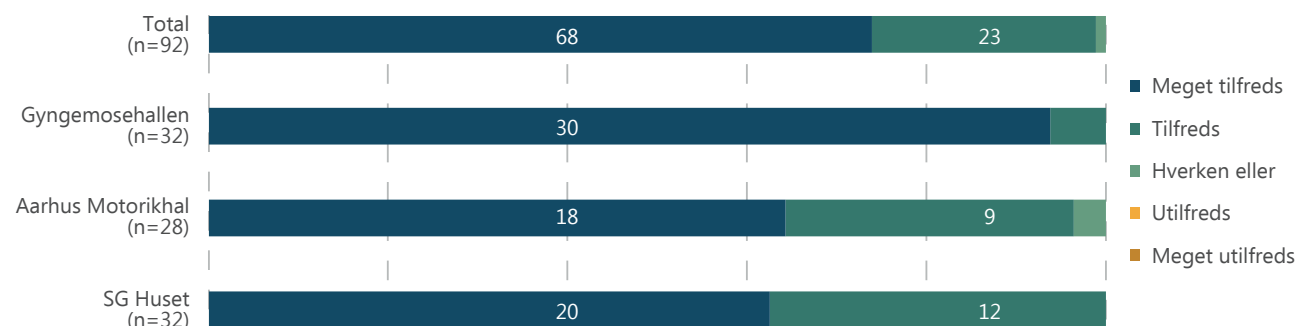
Brugerne af gymnastikhallerne i Svendborg, Aarhus og Gladsaxe er tilfredse med hallerne og begejstrede over deres høje arkitektoniske og gymnastiske kvalitet. Denne succes viser sig ved, at alle tre haller har oplevet stigende interesse for gymnastikken i form af medlemsfremgang og ventelister i gymnastikforeningerne.

Spørger man brugere og besøgende i hallen, svarer stort set alle, at de er tilfredse eller meget tilfredse med hallen (se figur 1).

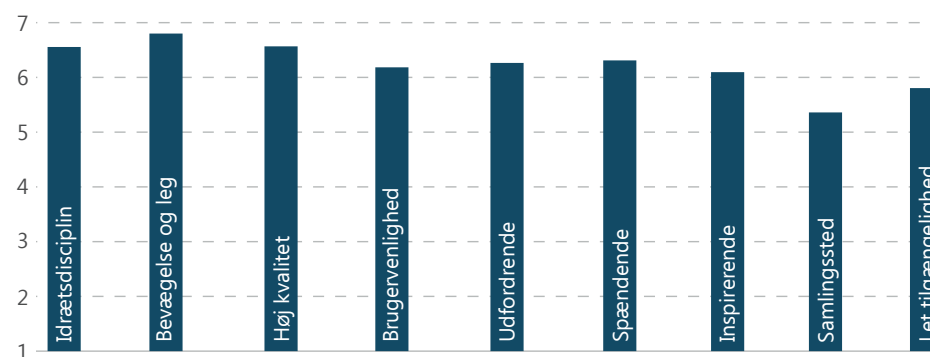
Evalueringen viser, at brugernes tilfredshed hænger sammen med, at det er lykkedes at skabe rammer, der giver gymnastikken bedre og helt nye udfoldelsesmuligheder. Dette viser sig både i den måde, brugerne har taget hallerne til sig på, og når brugerne vurderer deres hal ud fra en række kvaliteter, som det ses opgjort i figur 2. Hallerne bliver samlet set opfattet som meget egnede til gymnastik som idrætsdisciplin og til bevægelse og leg⁷. Brugere vurderer også, at hallernes kvalitet er høj. Samtidig er det tydeligt, at brugerne oplever, at man står overfor noget nyt – hallerne opleves af alle som både udfordrende, spændende og inspirerende.

Generelt oplever brugerne, at hallerne er forholdsvis let tilgængelige og fungerer som samlingssteder. Disse kvaliteter ligger dog lavest, og evalueringen viser, at det særligt er her, der er plads til forbedringer.

Disse kvaliteter og udfordringer uddybes i det følgende. Her sammenfattes det, hvordan de tre haller har bidraget til at give gymnasterne plads, udfordrende arkitektonisk kvalitet og nye samlingssteder.

Figur 1. Hvor tilfreds er du med hallen overordnet set?

Figur 2. Vurdering af hallernes profil og kvaliteter på en skala fra 1-7 (n=102).

2.1 Gymnasterne har fået plads til at udfolde deres idrætsgren

SG Huset, Aarhus Motorikhal og Gyngemosehallen har på tre forskellige måder skabt ny plads til gymnasterne i deres nærområde. Der er ikke bare kommet flere kvadratmeter til gymnastikken – gymnasterne oplever i alle tre haller, at de er på hjemmebane og ikke er underlagt de samme begrænsninger som i andre haller. Her har det stor betydning, at hallerne er bygget specifikt til gymnastik, og at de er udviklet i samarbejde med gymnasterne selv, således at faciliteterne udnyttes bedst muligt til formålet.

Helt centralt er det, at trampoliner og springgrave er indbygget i hallerne samtidig med, at der er god plads til forskellige baner og tilløb. Udover at indbyde til gymnastik, betyder det, at gymnasterne får mere tid til træning, når redskaberne ikke gang på gang skal sættes op og tages ned. En mindst ligeså vigtig fordel ved hallerne er, at der udover springfaciliteterne er plads til opvarmning og rytmeøvelser på de frie gulvarealer.

Udover fysisk rummelighed er det fælles for alle tre haller, at de motiverer deres brugere til bevægelse. De legende og udfordrende elementer er på forskellig vis bygget ind i hallerne og bidrager til at skabe plads til gymnastikken i bredere forstand. Særligt de yngre brugere motiveres til spontan bevægelse af hallernes trampoliner og springgrave. Idet hallerne udfordrer børnene på forskellige niveauer og giver dem en tidlig introduktion til gymnastikken, giver de også mulighed for at engagere børnene tidligt. Dermed fremmes børnenes motoriske udvikling, og deres generelle kropslige kompetencer og gymnastiske niveau hæves. De yngre og mere uerfarne gymnasters behov understøttes bedst i en tæt møbleret hal som i Aarhus, hvor der er fokus på motorik og bevægelse. Derimod finder de ældre

elitegymnaster sig bedre til rette i en stor og åben hal som i Gladsaxe, hvor gymnastikken som idrætsdisciplin er i fokus. Dette kan også være forklaringen på, hvorfor tilfredsheden kan synes er smule større i Gyngemosehallen end i de to øvrige haller: Hvor man i Svendborg og Aarhus har haft et bredere fokus på flere forskellige aktiviteter og målgrupper, har man i Gladsaxe haft et klart fokus på gymnastikken, som har gjort gymnasterne særligt tilfredse. De har fået lige hvad de ønskede.

Samtidig arbejdes der i alle tre haller også med at forbedre rammerne og håndtere de udfordringer og mangler, der har vist sig undervejs. Det handler om at vedligeholde faciliteter og redskaber, som bliver slidt og brugt af flere brugergrupper. Men det handler også om, at gymnastikken understøttes af mere end blot springredskaber og baner. I alle tre haller arbejder man således med at imødegå udfordringer forbundet med elementer som lys og lyd, adgangsforhold omkring og i hallerne, samt den plads, der er at opholde sig på.

2.2 Arkitektonisk kvalitet, der inspirerer gymnastikken

Evalueringen peger på, at hallerne har sat både brugere og instruktører i stand til at lave øvelser og træning, som ikke var mulig før. Hallernes rammer har inspireret instruktører til at tænke i nye baner og forny træningen.

Fælles for de tre haller er, at man har mulighed for at have flere stationer med spring og træning samtidig. Normalt ville dette være meget tidskrævende at sætte op, men her bliver det en oplagt mulighed, som følge af hallernes indretning med indbyggede redskaber. Udover at rotere

mellem forskellige stationer har hallernes størrelse også givet mulighed for, at flere hold kan træne samtidig. Dette giver en større udnyttelsesgrad, samtidig med at de mindre øvede gymnaster får mulighed for at iagttage og lade sig inspirere af de mere øvede.

I Aarhus Motorikhal har den arkitektoniske udformning også givet mulighed for at træne og opvarme på andre måder end før. Her kan man ved at inddrage vertikale elementer også indarbejde klatre- og kravlebevægelser i træningen. Det samme gør sig gældende i SG Huset, hvor man i træningen benytter sig af muligheden for at skifte lokale, alt efter, hvad man ønsker at træne. På den måde roteres ikke kun internt i rummet, men også mellem flere lokaler i hallen.

Mulighederne for at træne på nye måder tiltrækker helt nye brugergrupper til gymnastikken. Det gælder også mindre aktive grupper, samt børn og unge med særlige behov, som har brug for de nye bevægelsesformer, som hallerne tilbyder.

Takket være deres særlige arkitektoniske udformning, har alle haller oplevet en øget interesse, ligesom de dedikerede brugere er blevet stolte over deres hal. Samtidig er den arkitektoniske kvalitet medvirkende til, at nye brugergrupper får interesse for gymnastikken. Dette må formodes at være medvirkende til den fremgang i medlemstallet, som gymnastikforeninger i alle tre haller har oplevet.

Hallernes særlige arkitektoniske kvaliteter kan dog også have den konsekvens, at gymnastikken lukker sig om selv og udelukker nogle brugergrupper, som ifølge gymnasterne misbruger og ødelægger deres faciliteter (eksempelvis ved forkert brug af springgrave og fasttrack). På den måde er en af faldgruberne ved hallernes succes med at under-

støtte gymnastikken, at andre idrætsgrene kommer til at være for meget på udebane i hallerne, på samme måde som gymnasterne tidligere har været det i boldhallerne.

2.3 På vej mod et samlingssted

Kan gymnastikhaller fungere som samlingssteder for lokalbefolkningen? Evalueringen peger på, at dette i nogen grad er lykkedes i alle tre haller. Samling under samme tag og udvidelse af faciliteterne har særligt givet gymnastik- og klubmiljøet et løft.

Alle tre steder er klubmiljøet i gymnastikforeningerne blevet forbedret. Samtidig er dette en kvalitet, som brugerne oplever, at de har behov for mere af. Der efterspørges bedre forhold og plads til at opholde sig før og efter træning. Der er tænkt klublokaler ind i alle tre haller, men med meget varierende succes. Den største succes med klublokalet har været i SG Huset, hvor det ligger centralt i hallen og er åbent for gymnasterne i løbet af dagen. I Gyngemosehallen er klublokalet placeret afsondret fra gymnasterne og hallens liv, hvilket betyder, at det primært bliver brugt til opbevaring.

Alle tre haller spiller en vis rolle for de lokalsamfund, de er placeret i. Alle hallerne holder åbent for offentligheden mellem en og fire dage om måneden, hvor brugere med og uden tilknytning til hallen kan benytte sig af faciliteterne. Konceptet er meget populært i alle tre haller, særligt blandt børnefamilier, der får mulighed for at tage på en aktiv udflugt. Derudover lægger de enkelte haller også i et vist omfang hus til lokale aktiviteter, såsom børnefødselsdage.

At fungere som samlingssteder for lokalbefolkningen er dog ikke det, der har ligget de enkelte haller mest på sinde. Dette viser sig bl.a. ved, at der kun i ringe grad er tænkt arealer ind til ophold med visuel kontakt til aktivitetsarealerne, hvilket særligt efterspørges af ledsagere og besøgende.

2.4 Udviklingsperspektiver

De tre haller er foregangshaller for udviklingen af nye og udfordrende faciliteter til gymnastikken. På hver deres måde åbner de nye horisonter for hvordan gymnastik- og idrætsfaciliteter kan udformes. Som sådan kan de tre haller give inspiration til kommende udviklingsprojekter. Samtidig har alle haller taget hul på noget nyt og støder på udfordringer, som de arbejder med at løfte. Med det afsæt rundes evalueringen af med at liste en række opmærksomhedspunkter, som det fortsat er nødvendigt at fokusere på i udviklingen af fremtidige faciliteter. Disse opmærksomhedspunkter handler især om faciliteternes tilgængelighed, synlighed og funktion som samlingssted. Det er som nævnt områder, der i nogen grad er blevet nedprioriteret grundet hallernes store fokus på gymnastikkens rammer.

Opmærksomhedspunkterne har særligt fokus på gymnastikken, men gælder også udviklingen af faciliteter til andre idrætsgrene.

3 SG HUSET - DEN DYNAMISKE HAL

SG Huset er opført i den vestlige udkant af Svendborg i forlængelse af en eksisterende idrætshal og svømmehal. Hallen er med sine 4.150 m² den største af de tre haller, omfattet i denne evaluering.

Hallen

Selve hallen består af en stueetage og en første sal. Som en del af projektet, blev der oprettet et skate- og parkourareal udenfor hallen, og der blev bygget en fælles foyer til SG Huset, idrætshallen og svømmehallen. I hallens stueetage findes - udover omklædning, toiletter og depoter - fem forskellige aktivitetsrum: Hallen, Centeret, Dynamikken, Studiet og Fitness. På første sal findes fire aktivitetslokaler, samt et klublokale. De kaldes Vinklen, Udsigten, Dynamikken oppe og Balancen/Æstetikken (som med en skillevæg kan inddeles i to separate lokaler).

Tilgængelighed

Fra hallen er der 2,5 km til Svendborg centrum, og den er derfor let tilgængelig for byens indbyggere, f.eks. på cykel. Busserne går lige til døren, og med en togstation 5 minutters gang fra hallen er den også let tilgængelig for folk i Svendborgs nærområde. Derudover ligger der en stor parkeringsplads foran hallen med plads til omkring 100 biler. Hallen er den af de tre haller i evalueringen, som flest brugere cykler til, og som opleves mest tilgængelig (se figur 3 og tabel 2).

Organisation

Svendborg Gymnastikforening (SG) har rødder helt tilbage i 1884, hvor foreningen blev etableret under navnet Svendborg Sportsklub.⁸ SG Huset er en selvejende institution med egen bestyrelse, og - som navnet på hallen antyder - er den dybt forankret i foreningen. Alle medlemmer af bestyrelsen er også medlemmer i SG. Hallens daglige leder er selv tidligere gymnast og ligeledes ansat

SG HUSET

Pris:	53 mio. kr.
Fondens Støtte:	8 mio. kr.
Areal:	4.150 m ²
Bygherre:	SG Hallen
Arkitekt:	C&W Arkitekter

”

Vi søgte midler, samarbejde og inspiration – vi har jo hørt, at der er kommet midler til gode projekter. Men vi har også hørt, at de ændringer, som Lokale og Anlægsfonden har foreslået, er gode tanker, der er kommet ud af det samarbejde. Og det er i høj grad det, jeg har oplevet. (Projektleder)

af SG. Økonomi og drift af SG Huset bliver varetaget af gymnastikforeningen, og det er de frivillige fra foreningen, som har styret byggeprocessen. SG Husets bestyrelse samarbejder tæt med Svendborg Idrætshal og Svendborg Kommune om eksempelvis vedligeholdelse og udvikling af de fælles faciliteter, samt centerets overordnede økonomi, drift og udleje.

Lokale og Anlægsfondens rolle

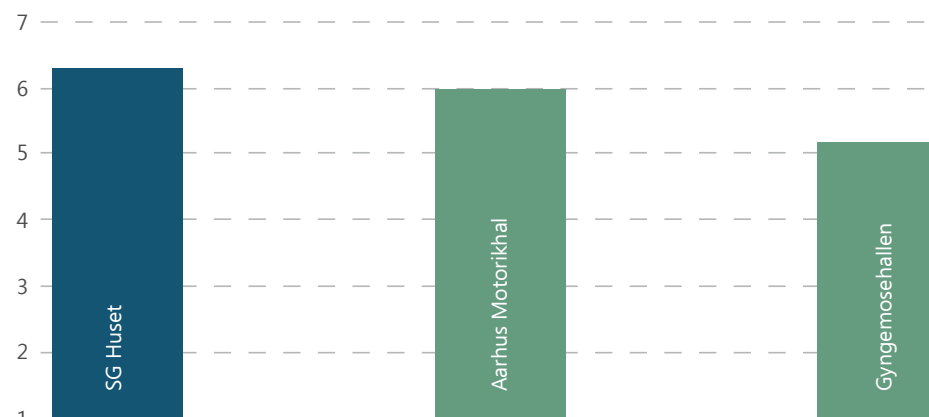
Projektets ledelse fremhæver samarbejdet med Lokale og Anlægsfonden som bærende, ikke kun i forhold til økonomisk støtte, men også som inspirationskilde og stærk samarbejdspartner. Især fremhæves en stor kreativitet og gode løsninger i udviklingen af en nyskabende hal, der har præget hallens endelige udtryk. Et konkret eksempel er hallens placering og ankomstråde. Her anbefalede Fonden en skrå vinkling af den nye bygning, hvilket har sikret bedre plads til foyeren og indgangsområdet som helhed. I den forbindelse fremhæver projektledelsen, at Fonden også har fungeret som en stærk partner i de tekniske forhandlinger med kommunen.

0-1 km	1-3 km	3-10 km	Over 10 km	Total
3,6 %	25,0 %	50,0 %	21,4 %	100,0 %

Tabel 1. Hvor mange kilometer bor du ca. fra hallen? (SG Huset, n=35)

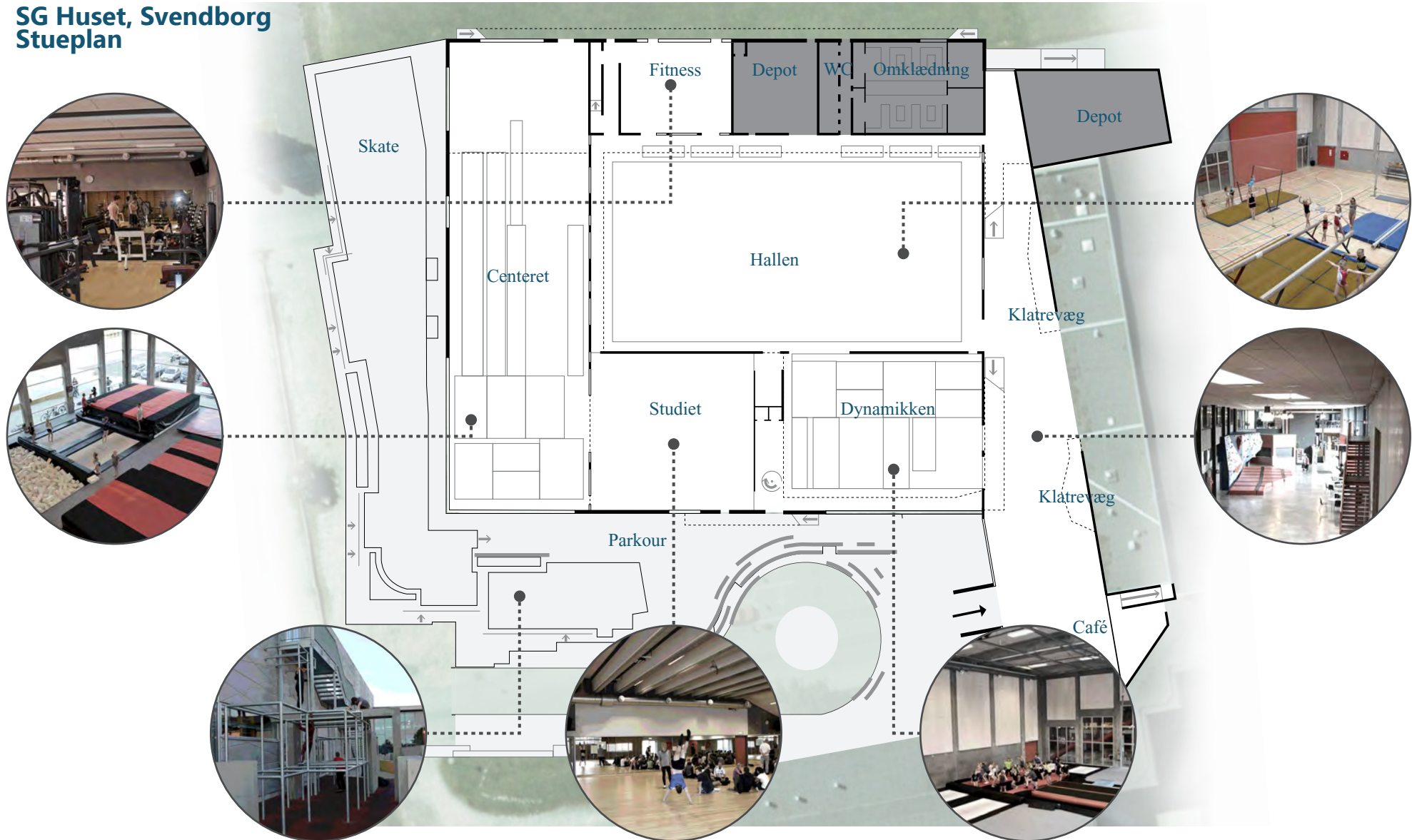
Gået	Cykel	Bil	Offentlig transport	Andet	Total
2,9 %	37,1 %	40,0 %	11,4 %	8,6 %	100,0 %

Tabel 2. Hvordan er du kommet hertil i dag? (SG Huset, n=35)

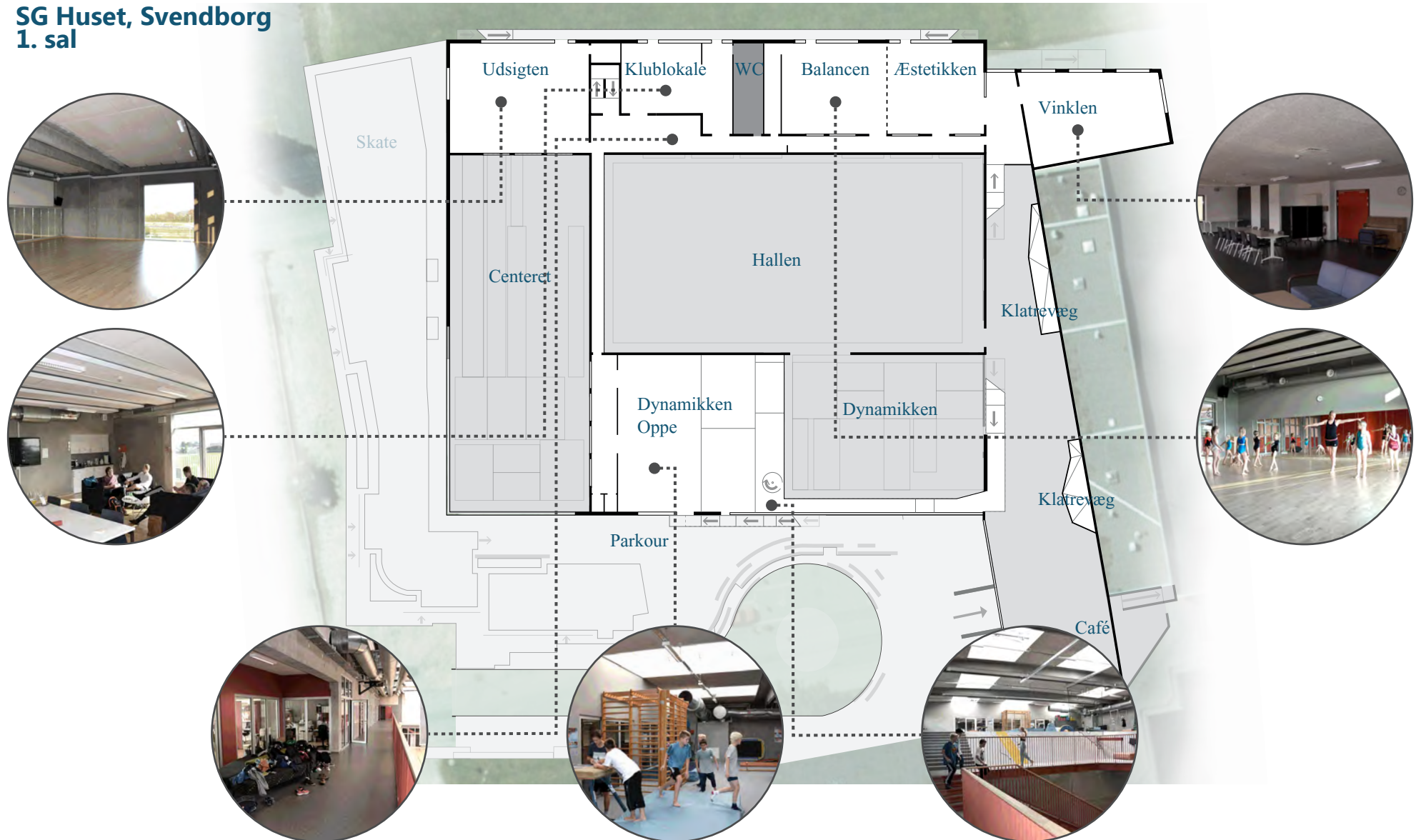

Figur 3. På en skala fra 1-7, i hvilken grad mener du, at hallen er let tilgængelig?

SG Huset, Svendborg Stueplan

SG Huset, Svendborg 1. sal

3.1 Den dynamiske hal

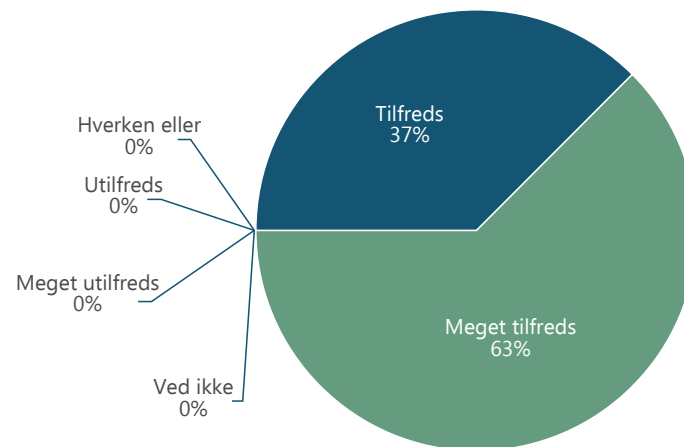
SG Huset har et bredere fokus på gymnastikken, end i de andre haller. Ønsket fra SG's side har været at skabe et "gymnastikkens hus", som understøtter foreningens gymnastikmiljø bredt set. Samtidig skulle hallen fungere dynamisk og kunne bruges af forskellige brugergrupper – både på forskellige tidspunkter og samtidig.

Overordnet viser evalueringen, at SG har ramt rigtigt med SG Huset, og at der generelt er en stor tilfredshed blandt hallens brugere. Som det fremgår af figur 4, er en tredjedel af hallens brugere tilfredse med hallen, mens næsten to tredjedele er meget tilfredse med hallen.

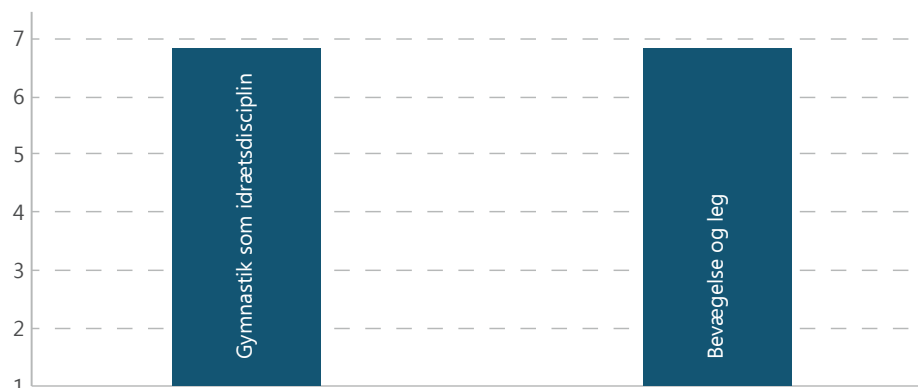
Ligesom i de andre haller skinner tilfredsheden først og fremmest igennem i en høj belægningsgrad. Der er stor interesse for at leje hallens faciliteter, og der er ofte helt fyldt, når der er åbent for offentligheden. Den tydeligste interesse for hallen ses i fremgangen i medlemsantallet i gymnastikforeningen. På under et år er man i SG gået fra 1.330 til 2.100 medlemmer – en fremgang på over 50 %.

Det overordnede mål i Svendborg har som nævnt været at favne gymnastikken bredt set. Målet har været at skabe en hal med flere forskellige rum, som hver især retter sig mod at understøtte forskellige elementer af gymnastikken. Samtidig har det været et ønske, at rummene samlet set og hver for sig skulle understøtte andre former for aktiviteter end gymnastik, og at deres fleksible indretning skulle give mulighed for, at forskellige aktiviteter kan foregå samtidig. Flexibilitet og dynamik har fra starten været centrale begreber i udformningen af SG Huset.

Evalueringen viser, at den færdige hal formår at favne bredt. Dette ses i hallens profil, hvor brugerne i lige høj

Figur 4. Hvor tilfreds er du med hallen overordnet set? (SG Huset, n=32)

Figur 5. På en skala fra 1-7, i hvilken grad mener du, at hallen egner sig til ...? (SG Huset, n=35)

grad oplever hallen som egnet til gymnastik som idrætsdisciplin og egnet til bevægelse og leg (se figur 5).

SG Husets overordnede fokus på de fleksible og dynamiske elementer kan sammenfattes i fire fokuspunkter. Det er de fire punkter som hallen i de følgende afsnit vil blive evalueret ud fra. De fire punkter er som følger:

- **At understøtte gymnastikmiljøet i SG**
- **At give plads til andre idrætsaktiviteter (end gymnastik)**
- **At give plads til, at flere aktiviteter kan foregå på samme tid**
- **At forbinde gymnastik med streetaktiviteter**

3.2 Et løft til gymnastikmiljøet

Et centralt ønske med opførelsen af SG Huset har været at understøtte det gymnastikmiljø, der i forvejen er i SG. Det gælder både gennem optimale idrætsfaciliteter for gymnasterne og gode rammer for socialt samvær på holdene. Evalueringen peger på, at begge disse formål er blevet løftet. Det tydeligste bevis på hallens succes med at understøtte gymnastikmiljøet, er SG-foreningens medlemsfremgang fra 1.330 til 2.100 medlemmer, alene i det første år efter hallens opførelse.

De forskellige gymnastiske discipliner i SG har oplevet et betydeligt løft med opførelsen af SG Huset. For gymnasterne er særligt det centrale springrum, Centeret, et vig-

tigt rum. Her er god plads til lange tilløb, og de forskellige baner som tumbling, fiber, airtrack og fasttrack kan derfor ligge fast ude. Nogle brugere pointerer, at særligt den store tumblingbane tidligere har krævet store mængder af tid at sætte op og pille ned. Den tid kan nu bruges aktivt på at træne i stedet.

Centeret byder også på de øvrige essentielle redskaber for springgymnasterne i form af en ”pommes frites grav”, springgrave og stortrampoliner. I den ene ende af lokalet findes desuden et åbent redskabsrum, der bruges til at træne teknik. Centeret er også udstyret med flere af de faciliteter, som særligt elitegymnasterne i de andre haller efterspørger. Her er varme i gulvet, trådløs adgang til hallens lyd anlæg, vandhane i hjørnet (til at fylde drikke-dunke) og kameraer, der med forsinkelse viser de seneste spring på en stor fladskærm, så gymnasterne kan betragte deres egne spring.

De elementer af TeamGym og idrætsgymnastik, som kræver mere gulvplads, eksempelvis gulvøvelser og rytmeserier, understøttes af de mindre lokaler i SG Huset. Her kan trænes i både åbne og aflukkede lokaler. Lokalerne Studiet, Balancen/Æstetikken og Udsigten er alle indrettet som spejlsale med en eller to spejlvægge og et fast dansegulv. Derudover er der i den store centrale hal, kaldet Hallen, mere plads til øvelser, og i den ene ende står fibermåtter klar til at blive rullet ud og forvandle gulvet til et rytme-gulv for gymnasterne.

”

Vi har fået skabt et unikt og meget dynamisk gymnastiskhus med helt nyskabende funktioner. (...) Vi har hentet inspiration fra danseverdenen såvel som resten af gymnastikverdenen. (Projektleder)

”

Det fedeste er, at alt står fremme. Det var et helvede i den gamle SG-hal at tage det hele frem. Det tog nok 30 min. i alt. (...) Nu skal der ikke organiseres så meget. Man kan lave alle aktiviteter i alle rum. Det giver mere energi til sporten selv. (Instruktør)

”

Den nye hal rammer forskellige målgrupper: både børn og ældre og forskellige niveauer af gymnastik. Der er plads til alle. Det har vi manglet i Svendborg, for vi har mange dygtige gymnaster. (Mand, 25 år)

”

Hallen er særligt attraktiv for TeamGym. Det er det, vi fokuserer på i SG. (...) Her er det vigtigt med små teknik stationer, som man har inde i Dynamikken. Der kan man øve landinger af spring og luftteknik i stortrampolinerne. Hvis man mangler noget bøfferi [styrketræning], så kan man træne i Fitness, og så er der rytme i Studiet [spejlsal]. Der er vi sindssygt meget, fordi der er så godt lukket af. Med rytme gælder det virkelig om at koncentrere sig. (Instruktør)

3.3 Nye rammer for leg og bevægelse

Evalueringen viser, at SG Huset også understøtter gymnastik som leg og bevægelse. Særligt bevægelsesrummene, Dynamikken og Dynamikken oppe, danner gode rammer for de mere legende aktiviteter i hallen. Begge lokaler er indrettet med mange forskellige redskaber, som særligt børn kan give sig i kast med, eksempelvis trampoliner, tove, skråvægge og ribber. Særligt Dynamikkens fleksibilitet bliver fremhævet af brugerne som en af rummets styrker for det legende element. Et eksempel er den store airtrack i midten af lokalet, Kilen, der både kan køres op og til siden (se billede th.), ligesom springgravene i lokalet også kan hæves. Det giver brugerne et utal af muligheder for at bruge dem på forskellige leder og kanter – sammen eller hver for sig. Samtidig kan depotet i midten af lokalet køres op fra gulvet, hvorved der dannes en ny platform for spring.

I den fælles foyer er der to klatrevægge, som særligt benyttes af de mindre børn på vej til og fra aktiviteter i hallen. Disse faciliteter bidrager til, at indgangspartiet bliver mere end en indgang og får en funktion, hvor der motiveres til bevægelse.

For at fordre det legende og bevægelsesorienterede element i hallen, afholder foreningen hver søndag "SG Open Gym", hvor huset står åbent for fri leg i fire timer. Her er trænere til stede fra SG, som sikrer en forsvarlig anvendelse af faciliteterne. Konceptet har været meget populært, særligt blandt børnefamilier. Derudover har man oprettet SG-Klubben, hvor børn i 4.-6. klasse kan komme efter skole i nogle timer. Det fungerer som en blanding mellem SFO og træning, hvor børnene får brugt deres krop aktivt uden at modtage direkte undervisning. Børnene behøver

”

[Dynamikken] er simpelthen et område, der er bygget specifikt til motorisk træning til børn på 2-6 år. De redskabsrum, som man ellers aldrig har måttet lege i, har vi her brugt kreativt, så de kan hejses op og indgå i træningen. (Daglig leder)

”

Jeg tænker lidt SG-Klubben som en legeplads, men børnene siger, at de 'går til det', lidt ligesom en fritidsaktivitet. Jeg tænker det nok lidt som en blanding mellem en klub og pasning. (...) Bare det dér med at vi ser, at de er fysisk aktive, det giver rigtig meget. (Instruktør)

”

Det legerum ovenpå [Dynamikken oppe] synes jeg i starten var fjollet at bruge så mange ressourcer på. Men jeg træner selv drenge og bruger det til så meget forskelligt. Man kan både lave smidighed, leg og styrke deroppe. (Instruktør)

ikke meget motivation for at komme i gang, men går blot ind og hilser på træneren, før de begynder at bevæge sig rundt i lokalene.

Nogle af elitegymnasterne fremhæver det som en fordel for deres træning, at der fra start af er tænkt rum ind, der henvender sig til de mindre børn. Dette skyldes, at springredskaberne altid har været populære blandt børn, hvilket kan forstyrre gymnasterne. Derfor er det en fordel for begge grupper, at der er et bevægelsesrum tiltænkt børnene. Det giver gymnasterne ro til at træne og skaber bedre rammer for børnenes bevægelse og leg.

3.4 Fællesfølelse i gymnastikforeningen

Det nye klublokale har vist sig at være en stor succes blandt medlemmerne. Flere trænere understreger klublokalets betydning for det sociale liv og fællesskabsfølelsen på holdene og i foreningen som helhed. Klublokalets popularitet viser sig også i, at det på intet tidspunkt stod tomt under casebesøgene.

Det nye hus understøtter ikke alene træningen og det sociale aspekt af gymnastikmiljøet, men det bidrager også til en følelse af fællesskab og stolthed i hele SG. Hvor foreningen før lejede forskellige lokaler både i og uden for Svendborg, kan gymnasterne nu træne sammen i SG Huset. Både ledere og trænere lægger vægt på, at det har haft stor betydning, at foreningen har fået et hus, som er deres eget. Det samler medlemmerne i SG og giver en særlig synergi med foreningen. Derudover har det også været med til at styrke foreningens brand; selvom man dyrker andre idrætsgrene i hallen, så gør man det ”i SG”.

3.5 Plads til mange forskellige idrætsaktiviteter

Et ønske med SG Huset var, at det skulle give plads til boldspil og andre idrætsaktiviteter. Der skulle skabes mulighed for, at disse aktiviteter kunne foregå side om side med gymnastikken. Evalueringen peger på, at det er lykkedes med SG Huset.

Observationer i hallen viste, at der også gives plads til andre idrætsaktiviteter. Alene under casebesøgene blev de forskellige spejlsale brugt til ældregymnastik og babygymnastik, samt til zumba og undervisning i pædagogiske lege. Brugerne peger her på, at lokalene fungerer fint til mange formål, og at de basale faciliteter som spejle, lydanlæg og gode gulve er vigtige for deres aktiviteter.

Det er særligt den store hal, der giver plads til boldspil og andre idrætsaktiviteter. Hallen er proportioneret som en multihal, og der er streget op til f.eks. håndbold, badminton og volleyball. Udover gymnasterne er det primært håndbold- og fodboldspillere, der benytter sig af hallen. Her foregår boldspillet på gymnastikkens præmiser og ikke omvendt. Eksempelvis fjernes det grå filtgulv, som gymnasterne bruger til rytme, når hallen skal bruges til boldspil. Efter brug rulles gulvet ud igen, så det står klar til gymnasterne.

Udover at huse andre idrætsaktiviteter end gymnastik, understøtter SG Huset dem også indirekte. Fitnesslokalet er eksempelvis populært hos en række forskellige brugere, heriblandt håndbold- og fodboldspillere og forældre til børn, der træner i hallen. Brugerne fremhæver særligt det fleksible chipsystem som et stort plus, idet man med medlemskab får en chip, der giver adgang til lokalet i stort set hele åbningstiden. Samtidig giver Fitnesslokalets popu-

” Vi kan udvikle os hernede i SG Huset – både som personer, men også fagligt. Rent socialt har klublokalet helt sikkert være det vigtigste. Vi kan spise deroppe og så se gymnastik eller comedy på smart-tv’et. Der er vildt meget fællesskab – også mellem voksne og børn. (Instruktør)

” Huset er meget transparent. Det gør, at selvom man dyrker forskellige retninger i gymnastik, så er man fælles, og det hænger sammen. Det har gjort en verden til forskel i vores forening. Før var vi en satellit forening, hvor man ikke vidste hvem de andre var. De dér synergier, man får, når man kigger på hinanden, den havde man slet ikke tidligere. (Daglig leder)

” Det helt gode ved hallen er det dér med, at det er blevet samlet. Det er blevet et idrætscenter nu, og ikke bare en idrætshal. Synergien er helt central i det her. (Instruktør)

” Den anden dag fortalte min datters veninde, at hun gik til håndbold. Jeg spurgte hende, hvor hun gik henne, og hun svarede ’nede i SG’. Det er jo sjovt, fordi det egentlig betyder Svendborg Gymnastik. Men nu er SG mere blevet et begreb – det er alt det, der er hernede. (Instruktør)

” Der er det, man skal bruge her [i Fitness]. Det fungerer rigtig godt det dér med, at man bare kan komme og sætte sin musik på, og så er man i gang. (Mand, 24 år)

” Lyden og gulvet er fantastisk, det er lavet til dans. Det er også bedre for knæene – man kan mærke det i benene. (Kvinde, 68 år)

laritet den udfordring, at det er småt med pladsen, når der er mange brugere samtidig. Særligt gymnasterne efterspørger mere gulvplads, da der ikke er tilstrækkelig plads til udstrækningsøvelser og genoptræning.

Udfordringen mht. pladsmangel gør sig også gældende i forbindelse med SG Husets generelle succes og medlemsfremgang. Hallens popularitet har resulteret i, at det sommetider kan være svært at booke plads i hallen, fordi mange forskellige idrætsgrene foretrækker SG Huset. Dette har nødsaget lederne til at prioritere gymnastikken, som huset primært er tiltænkt, hvilket har givet en udfordring i forhold til at invitere andre idrætsgrene ind på gymnastikkens hjemmebane. Generelt har det betydet, at fokus på andre idrætsaktiviteter er blevet sekundær i forhold til gymnastikken, hvilket også skyldes SG Husets placering opad en eksisterende idrætshal, hvis primære formål netop er at understøtte boldspillet.

”

Jeg havde ikke troet, at der blev spillet håndbold, basket og fodbold inde i den store hal [Hallen]. Men det gør ikke noget, synes jeg. Det er heldigvis ikke så højt niveau, at de spiller med harpiks. Vi har den aftale, at hvis håndbold og fodbold spiller derinde, skal de fjerne filtgulvet. Og det overholder de. (Instruktør)

”

Ja, vi er stødt på den udfordring, at på grund af den vækst, vi har haft, har vi haft en uoverensstemmelse med kommunen, om de kan leje sig ind på andre ting end gymnastik. Kommunen har besluttet, at det skal lejes ud til boldspil. Det er en udfordring, fordi vi sagtens kunne bruge de aktivitetstimer selv. (Projektleder)

”

Jeg tror, at den største succes er pladsen. At der er meget plads til det, man skal, men også at der er plads til de forskellige idrætsgrene. Både idrætsgymnastik og aerobic for gamle, spring, tumbling, skate, parkour osv. (Instruktør)

”

Der er flere, der er begyndt til fodbold efter SG-hallen er kommet. (...) De har vel kunne se, at det ikke kun er gymnastikken, det er her for. (Instruktør)

”

Jeg går i skole med nogle fodboldspillere i SG, der har købt en chip, så de bare kan bippe sig ind i Fitness. Det er smart, at de også kan bruge det, så man ikke skal ud i et træningscenter. (Instruktør)

© NIRAS

3.6 Den dynamiske hal: plads til flere aktiviteter på samme tid

En af hensigterne med opførelsen af SG Huset har været at skabe en dynamisk hal, hvor gymnastik og andre idrætsaktiviteter kan foregå på samme tid og rotere mellem de forskellige lokaler. Evalueringen peger på, at det er et mål, man har opfyldt.

SG Husets fokus på fleksibilitet og dynamik afspejles dels i bredden af idrætsaktiviteter, som foregår i hallen, men også i hvordan hallen konkret bruges. Hallens arkitektoniske udformning lægger op til, at rummene bruges dynamisk – både i sig selv og mellem hinanden. Et eksempel er de store røde skydedøre mellem den centrale hal, Hallen, og de omkringliggende lokaler. De kan åbnes ved større arrangementer og begivenheder, som kræver mere plads. I den største spejlsal på første sal er der ligeledes installeret en skydedør, som deler lokalet i to, og som kan trækkes til side, hvis der er brug for mere plads.

Af stor betydning for den daglige dynamik er den centrale hals tre 'gardinrækker', som kan køres ned, hvorved lokalet inddeles i tre mindre rum. Det er eksempelvis en fordel for idrætsgymnasterne, som har deres udstyr stående i et depot op til Hallen, og derfor benytter den til at træne de idrætsgymnastiske elementer. For dem giver gardinerne den fordel, at de skærmer af for andre aktiviteter. Udover idrætsgymnasterne nævner flere brugere af Hallen gardinrækkerne som en fordel, da de muliggør en øget koncentration under træningen.

I SG Huset cirkuleres ikke kun mellem de forskellige øvelser i løbet af træningen, men også mellem lokalerne. Dermed bliver lokalene hver især brugt til det, de egner sig bedst til – det kan være opvarmning, spring, dans eller

© NIRAS

noget helt fjerde. Observationer viste eksempelvis, at et hold af idrætsgymnaster skiftevis benyttede sig af den centrale hal, bevægelsesrummet Dynamikken, og spejlsalene Studiet og Balancen til at træne forskellige elementer. Samtidig bevægede både et hold TeamGym gymnaster og SG-klubben sig rundt mellem lokalene. Netop denne mulighed fremhæver en af instruktørerne som en stor fordel. Ikke alene kan Dynamikken 'omformes' i sig selv, men der kan også skabes nye rammer, blot ved at gå ind i Centeret, som byder på nye og anderledes udfordringer for børnene.

3.7 Lyd og synlighed er afgørende for dynamikken

For at de dynamiske elementer fungerer godt i hallen, peger evalueringen på, at det er vigtigt at tage højde for lyd og synlighed, som begge er vigtige faktorer for forskellige former for træning. Det er som nævnt vigtigt for idrætsgymnasterne at kunne skjærme af for at øge koncentrationen, men det spiller også en rolle for eksempelvis zumba-danserne, at de kan høre deres egen musik.

I de to bevægelseslokaler, Dynamikken og Dynamikken Oppe, fungerer dynamikken i rummet godt. På trods af, at lokalet kun er adskilt af en niveauforskel, og der ikke er en fysisk væg imellem, virker lyd og musik ikke forstyrrende, fordi hvert rum har et lydanlæg, der retter sig mod det pågældende niveau. Det gør det muligt at separate hold træner og leger samtidig uden, at de generer hinanden.

Det modsatte gør sig imidlertid gældende i spejlsalene, Balancen og Æstetikken, hvor den ringe lydisolering i skydedøren er en udfordring. Selvom dørene bidrager til

”

Den store hal [Hallen] bliver brugt til rigtig, rigtig meget forskelligt. Her om torsdagen bliver den brugt sådan, at der er idrætsgymnastik i den ene ende og spring osv. i den anden. Så varmer de op her i Hallen, og så rykker de hen til der, hvor de skal være i et af de andre rum. Man kan dele det i tre når lagenet bliver hevet ned, så man ikke bliver distraheret. (Instruktør)

”

Vi bruger alle lokaler meget. Alle roterer – så varmer de op et sted og ender et andet sted. (Instruktør)

”

Det er det dér med forandring. Det er spændende for dem, at man kan lave en ny vinkel. (...) Når vi har været her [i Dynamikken] i en halv time, så vil de gerne videre til noget nyt. Her kræver det ikke mere, end at vi rykker 22 meter. Det er lidt sjovt, for trampolinerne derinde i Centeret er jo de samme. (Instruktør)

”

Det er ikke noget problem med musikken. Den anden dag spillede de høj musik hernede i Dynamikken, mens jeg var oppe i Dynamikken oppe. Der spillede jeg også musik og kunne slet ikke høre de andres musik. (Instruktør)

© NIRAS

en fysisk afskærmning af rummene, er løsningen ikke optimal, fordi brugerne bliver forstyrret af lyden. Det begrænser fleksibiliteten, idet et yogahold eksempelvis ikke kan træne ved siden af et hold, der danser zumba til høj musik.

På samme måde rummer SG Husets lokaler både fordele og ulemper i forhold til synlighed. For gymnasterne handler det om at finde den rette balance. På den ene side er det vigtigt at kunne koncentrere sig om sine spring, mens det på den anden side kan give noget ekstra at have tilskuere til øvelserne. Her fungerer det pyramideformede vinduesparti i springcenterets ene ende godt. Vinduet muliggør, at folk udefra kan se ind på øvelserne uden at forstyrre gymnasterne, der stadig har ro til at koncentrere sig, før tilløbet i den modsatte ende.

Vinduet fra foyeren ind til bevægelseslokalet Dynamikken fungerer ligeledes godt, fordi forældrene kan sidde ved cafébordene og se børnene træne og lege, uden at forstyrre dem. Dette gør sig ligeledes gældende i den centrale hal, hvor der ikke er deciderede tilskuerpladser, men hvor forældre i stedet har mulighed for at observere børnenes træning fra gangbroen på første sal, uden derved at distrahere træningen. Denne generelle 'gennemsigtighed' bidrager til hallens dynamik, idet man kan holde sig visuelt orienteret om, hvad der foregår i de tilstødende lokaler, uden at det forstyrrer. Flere brugere peger på, at det er et element, som er med til at skabe liv i hallen.

Synlighed er vigtig for, at gymnaster såvel som zumba-udøvere kan promovere deres idrætsgren, men for meget synlighed kan dog også virke distraherende og gøre, at brugerne føler sig udstillede. Her fungerer spejlsalene på første sal ideelt. Der er et stort vinduesparti ind til rummet, så forbipasserende kan se, hvad der foregår, samtidig med

at lokalet ligger tilpas afsides til, at det ikke er et stort antal personer, som kommer forbi.

3.8 Forbindelse mellem gymnastik og streetaktiviteter - en ny udfordring

Et særligt mål med SG Huset har været at skabe en forbindelse mellem gymnasterne indenfor og udoverne af streetaktiviteter udenfor. Denne del af projektet er fortsat under udvikling, og parkourholdene ved SG Huset er først startet op et par uger inden NIRAS' besøg. Evalueringen peger på en række fremskridt på området, men det er fortsat for tidligt for at vurdere, hvilke synergier der fremover kan opstå mellem de forskellige discipliner.

I forhold til skate- og parkourfaciliteternes anvendelse viste observationer, at udearealerne bruges flittigt af særligt børn og skatere. Flere unge samlede sig om eftermiddagen og aftenen på den lille bakke ved skatearealet, hvor de enten var på vej til eller fra aktiviteter i hallen. Samtidig fungerer parkourområdet med sine klatrefaciliteter som et populært trækplaster for de mindre børn. De bruges flittigt af den yngre brugergruppe på vej til og fra aktiviteter i hallen, og flere forældre oplever ligefrem udfordringer i forhold til at få deres børn med videre fra stedet. Flere brugere pointerer den kvalitet ved streetarealerne, at de bidrager til hallens indgangsparti. Allerede ved indgangen bliver man motiveret til bevægelse, og man får indtrykket af en åben hal, der favner bredt og tænker i nye baner.

Trænerne for de nystartede parkourhold pointerer også, at faciliteterne er af god kvalitet. De fremhævede især, at de materialer, som faciliteterne er udført i, er af rigtig god

”

Jeg har undervist i yoga, men gad ikke at undervise her på grund af den dårlige lydisolering. Jeg spiller sådan noget mindfulness musik, og det duer ikke med støj. Der er generelt dårlig lydisolering, især mellem Balancen og Æstetikken. Det er et no go at lave Piloxing, når der er yoga inde ved siden af! (Kvinde, 45 år)

”

Det kan være lidt irriterende, hvis folk kigger ind – Zumba er jo noget med at bevæge kroppen på nogle lidt udfordrende måder. Men så har vi gardinerne, vi kan trække for, hvis det bliver for meget. Det har faktisk ikke rigtig været et problem endnu. (Kvinde, 51 år)

”

Studiet er godt, fordi man ikke lægger mærke til andre. (...) Man ville blive distraheret, hvis der var for meget gang i den udenfor. (Kvinde, 30 år)

”

Det er distraherende at kunne kigge ind til springcenteret og til parkour udenfor [fra Studiet]. For børn, der har svært ved at fokusere, er det svært. Det forhindrer, at man kan lave specialhold for handicappede og autister – det kræver, at man kan lukke ned for spejle og vinduer. (Instruktør)

© NIRAS

kvalitet, og at faciliteternes placering gør banen ideel både for nybegyndere og mere øvede parkourudøvere.

Selvom der er et potentiale for at forbinde streetaktiviteterne med gymnastikken, er denne forbindelse imidlertid ikke opstået endnu. Et eksempel herpå er en observation, hvor et parkourhold trænede udenfor samtidig med, at et hold fra SG-klubben var i gang inde i bevægelsesrummet Dynamikken. Døren, der forbinder parkourarealet med Dynamikken, stod åben og gav mulighed for at rotere mellem arealerne, men i stedet for at skifte mellem aktiviteterne blev begge hold imidlertid på deres eget område.

En udfordring forbundet med at skabe denne forbindelse har været, at streetaktiviteterne generelt er kendetegnet ved at være selvorganiserede. Det er primært de unge selv, der organiserer streetaktiviteter gennem sms-kæder og lignende, og det er derfor en svær målgruppe at få fat i. Etableringen af et organiseret hold i SG har derfor været en udfordring, og tilslutningen til de eksisterende parkourhold består primært i en yngre brugergruppe.

Brugere af både skate- og parkourarealerne peger derudover på flere praktiske udfordringer med faciliteterne. Rørene i parkourstativet er for tykke til, at man kan få et ordentligt greb, og stængerne mellem bærerne forhindrer, at man kan svinge sig i dem. På skateområdet pointerer brugerne, at valget af fliser som underlag er uheldigt. Det skyldes, at det giver et ujævnt underlag, og at fliserne giver sig de steder, hvor man lander, hvilket skaber farlige fordybninger på banen.

Endelig findes en mere grundlæggende udfordring i de kulturforskelle, som eksisterer mellem de to idrætsgrene. Flere af gymnasterne giver udtryk for, at parkour er for farligt, hvis man ønsker at undgå skader. Samtidig er

fareelementet noget af det, som netop driver parkourudøvere, hvorfor gymnasterne ikke ser de to discipliner gå godt i spænd.

Selvom området blandt andet var tænkt som et alternativ til intensiv gymnastisk træning i ungdomsårene, ser gymnasterne altså ikke sig selv 'skifte' til parkour, såfremt gymnastikken fylder for meget. Samtidig rummer streetarealerne dog potentiale for at skabe forbindelse mellem disciplinerne for den yngre brugergruppe, og de bidrager til at engagere børnene tidligt, i gymnastiske udfoldelser.

- ” Når vi organiserer for meget, så bakker streetaktivitetsudøverne ud. Det giver god mening, for det er en ny målgruppe. Nu organiserer vi os på en ny måde og giver dem friere rammer. (Projektleder)
- ” Skate-området er ikke så godt. Der er fliser i stedet for asfalt. Nede ved havnen er der asfalt med ramperne, hvor de unge tager ned efter skole. Det er mere integreret i byen. (Mand, 23 år)
- ” Det er meget fedt det med, at det er samlet et sted. Men parkourfaciliteterne er ikke så fede. Det er som om, at de er designet til at ligne parkour, men ikke til at udøve det. Der er f.eks. den der stang i midten, så man ikke kan svinge sig igennem. (Dreng, 15 år)
- ” Det er ikke det samme, gymnastik og parkour, det er det bare ikke. (...) Parkour er meget mere rå (...) Når man dyrker gymnastik på så højt niveau, som vi gør, så er det ikke lige meget, om man bliver skadet i tre måneder. (Instruktør)

3.9 Opsamling og udviklings-potentiale

SG Huset har fra start af været tænkt som et centrum for gymnastikken i Svendborgområdet bredt set. Man har ønsket at skabe en dynamisk hal, som kan bruges af mange forskellige slags gymnaster, med fleksible rum, som hver især understøtter forskellige former for aktivitet. Som evalueringen af hallen viser, er det i høj grad lykkedes at opfylde disse mål. Blandt interessenterne fremhæves det her, at det har været en stor fordel, at processen omkring hallens udvikling har været forankret i gymnastikforeningen, og at man derfor selv har været involveret i udformningen af hallen som helhed og udnyttelsen af de specifikke rum. SG Huset har haft stor succes med at skabe plads til flere forskellige former for gymnastik, ikke kun de forskellige idrætsdiscipliner, men også de mere bevægende og legende aktiviteter. Her spiller hallens mange forskellige rum en stor rolle.

Evalueringen af hallen viser, hvordan det for gymnastikken som helhed ikke kun er vigtigt med én stor hal, hvor der er højt til loftet og god plads til tilløb. Det er ligeså vigtigt med rum, der motiverer til bevægelse på andre måder. Det gælder både de bevægelsesrum i hallen, der motiverer til leg, og de spejlsale, der er oplagt til rytme og dans. Samtidig har man i SG Huset haft særlig succes med at løfte gymnastikmiljøets sociale side. Her spiller særligt SG Husets klublokale en stor rolle, der med sin centrale placering og åbne rammer understøtter gymnasternes behov for at kunne samles før, mellem og efter træning.

SG Huset har formået at løfte sine overordnede mål og er stadig i gang med at udvikle potentialerne. Et af de områder, som man løbende arbejder på at forbedre, er samspelet mellem gymnastikken og streetaktiviteterne. Det er et område, der er i opstartsfasen, og der vises stor interesse for at tilmelde sig eksempelvis parkourhold. Der er tale om to vidt forskellige bevægelseskulturer, som møder hinanden.

Et andet område, man stadig arbejder på at udvikle i hallen, er dens mulighed for at fungere som samlingssted, ikke blot for gymnasterne, men også for den bredere befolkning. Planerne er her at forsøge at udvikle indgangspartiet ved at åbne en sund café, hvor idrætsudøvere fra de forskellige haller sammen med deres familier kan spise et sundt måltid mad i forbindelse med deres træning. Dette er et eksempel på en indsats, der kan bidrage til at fremme hallens udvikling som et lokalt samlingssted.

4. AARHUS MOTORIKHAL - GYMNASTIK I BØRNEHØJDE

I Risskov nord for Aarhus ligger den mindste af de tre haller, som denne evaluering fokuserer på. Med sine 1.200 m² er hallen mindre end halv størrelse af Gyngemosehallen, og fylder kun en tredjedel af SG Huset.

Hallen

Motorikhallen udgøres primært af én hal, som er en tilbygning til den eksisterende gymnastikhal. I forbindelse med opførelsen af hallen, er der også bygget et separat aktivitetslokale på første sal, kaldet Spejlsalen, og klublokalet på anden sal er blevet udvidet.

Selve Motorikhallen kan inddeles i tre niveauer. Nederst ligger hallens mere gymnastikrettede faciliteter med fiberbane, fasttrack, trampoliner, springgrave og fjedergulv. Herfra rejser hallens varemærke, en slags kombineret klatrevæg/rumdeler kaldet Konkyliden, sig op midt i lokalet. På Konkylidens sider er monteret klatretræ og ribber, og på nederste niveau danner den ramme om et afsides pudrum. Herfra kan man klatre op til andet niveau, hvor man gennem en labyrint kan kravle videre, helt op under loftet, rutsche ned ad de skrå flader og kure ned til gulvet igen. I anden sals højde løber en gangbro på hallens langside, som i den ene ende forbindes til gulvet med Musetrappen, ens slags forstørret reolmodul, som børnene kan kravle op og ned igennem. I den anden ende fører gangbroen ud i et mindre areal med borde og stole tiltænkt forældre og ledsagere, refereret til som 'det grønne gulv'. Herfra er der adgang ind til spejlsalen, som også har en indgang i den modsatte side ud i mode hallens indgangsparti.

Tilgængelighed

Beliggende godt 5 km fra Aarhus centrum, let gemt af vejen i et beboelsesområde, opleves hallen som noget mindre tilgængelig end SG Huset. Vejen, som hallen ligger ud til, ender blindt, og man skal gå et lille stykke for at komme

AARHUS MOTORIKHAL

Pris:	18,3 mio. kr.
Fondens Støtte:	6,1 mio. kr.
Areal:	1.200 m ²
Bygherre:	VIK Gymnastik
Arkitekt:	Arkitektfirmaet C.F. Møller

”

De [Lokale og Anlægsfonden] sagde på et tidspunkt, at 'nu skal i ikke bygge en hal 2', og det var jo heller ikke det, vi ville. (...) Vi har grundlæggende haft de samme værdier, så det var nemt. Men det hænger sammen med, at vi havde den hal i forvejen. Ellers havde vi måske ikke haft de samme ønsker, for så havde vi haft nogle andre behov. (Projektleder)

til det nærmeste busstop. I forhold til de andre haller er det den hal, som flest brugere kommer til i bil (se tabel 4). Hallen opleves som let tilgængelig af brugerne.

Organisering

Aarhus Motorikhal ejes og drives af den almennyttige fond Århus Gymnastik- & Motorikhal, som også ejer og driver den eksisterende hal Aarhus Gymnastikhal. I fondens bestyrelse sidder repræsentanter fra VIK (Vejlby Idræts Klub) Gymnastik, VIK Idrættens Venner, ÅGTC (Aarhus Trampolin og Gymnastik Center), samt repræsentanter fra erhvervslivet. Fonden har ansat en daglig leder af både gymnastik- og motorikhallen, der står for drift, udlejning og aktiviteter, samt økonomistyring i samarbejde med bestyrelsen. Den daglige leder har selv rødder i det lokale gymnastikmiljø og kan dermed forholde sig til gymnastikken i det daglige.

Lokale og Anlægsfondens rolle

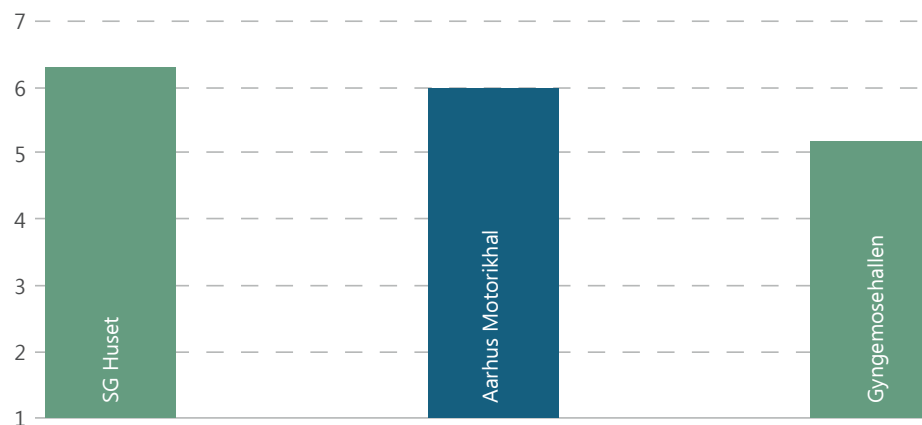
Projektets ledelse fremhæver, at den udviklingsproces, som man har gennemgået sammen med Lokale og Anlægsfonden, har været afgørende for projektets udvikling. I processen har forskellige ledere og medlemmer af gymnastikforeningerne i Aarhus samarbejdet med Fondens konsulenter om at tænke i nye baner og skabe en motorikhal i børnehøjde, som bryder med den klassiske idrætshals vandrette tænkning. Særligt har det været afgørende for projektet, at Fonden har bevilliget støtte til et forprojekt, hvor de arkitektoniske idéer blev udfoldet. Det skabte et grundlag for at udvikle og søge videre støtte til hallen.

0-1 km	1-3 km	3-10 km	Over 10 km	Total
3,6 %	25,0 %	50,0 %	21,4 %	100,0 %

Tabel 3. Hvor mange kilometer bor du ca. fra hallen? (Aarhus Motorikhal, n=28)

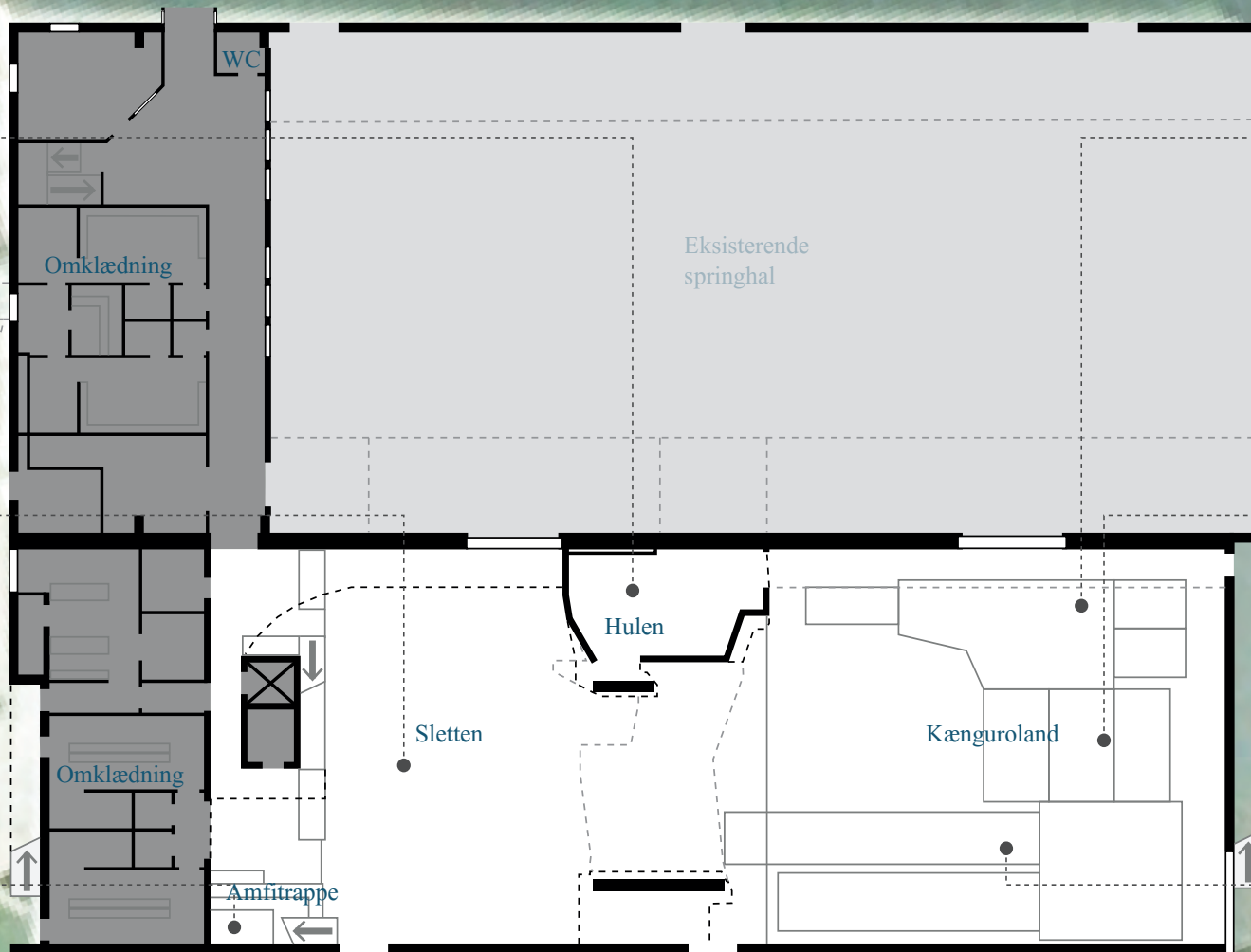
Gået	Cykel	Bil	Offentlig transport	Andet	Total
0 %	14,3 %	75,0 %	10,7 %	0 %	100,0 %

Tabel 4. Hvordan er du kommet hertil i dag? (Aarhus Motorikhal, n=28)

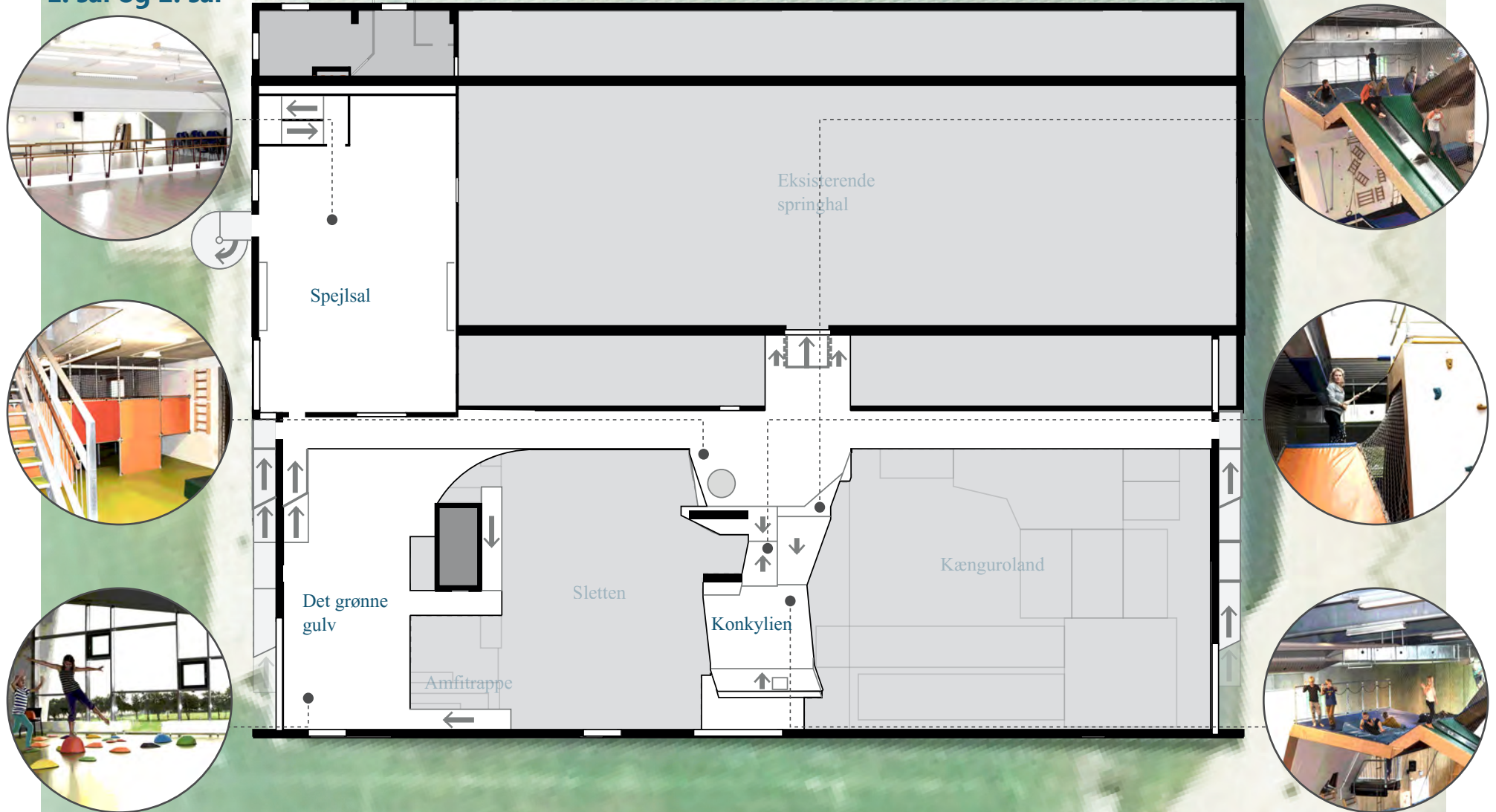

Figur 6. På en skala fra 1-7, i hvilken grad mener du, at hallen er let tilgængelig?

Aarhus Gymnastik og Motorikhal Stueplan

Aarhus Gymnastik og Motorikhal 1. sal og 2. sal

4.1 Gymnastik i børnehøjde

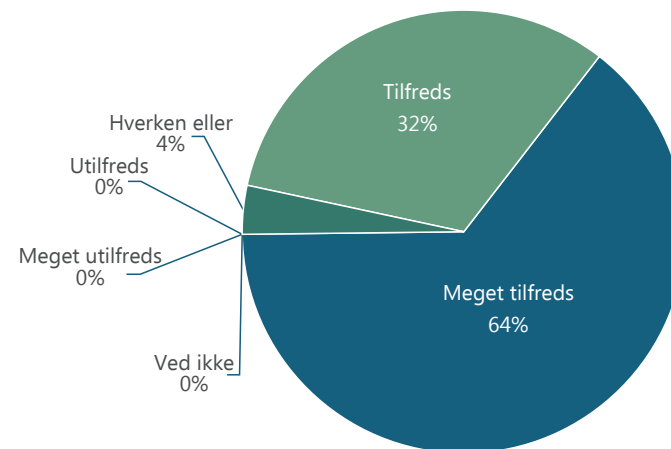
Motorikhallen i Aarhus er den mindste af de tre haller, men det er også her, man har haft et af de mest dristige projekter. Hallen er udformet som et motoriklandskab, og den er blevet taget godt imod af brugerne, der er meget tilfredse med hallen.

Tilfredsheden illustreres i figur 7, hvor det fremgår, at en tredjedel af brugerne er tilfredse med hallen, mens knap to tredjedele er meget tilfredse. Denne begejstring viser sig desuden i hallens belægning, hvor der er lang venteliste både på de hold, der træner i hallen, og for de institutioner eller klubber, som ønsker at leje sig ind. Der har flere gange været kø til at komme ind og bruge hallen, når der om søndagen er offentlig åbent.

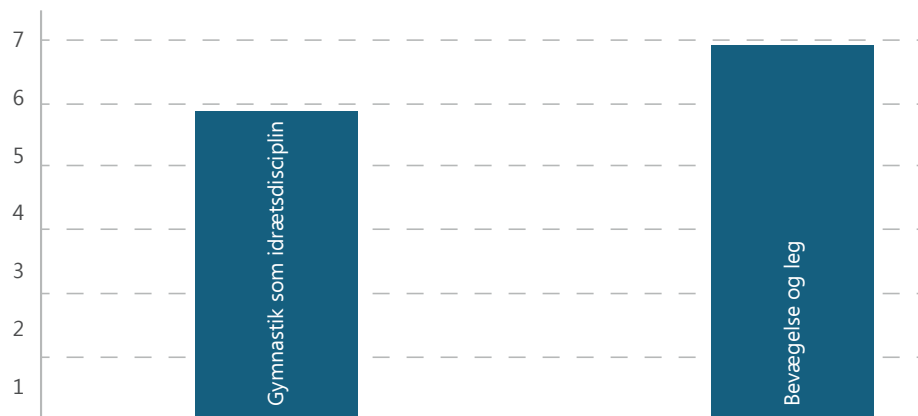
Motorikhallen har bevægelse og motorik som særligt fokus. Det er især de 3-10 årige, som man har søgt at tiltrække til at deltage i gymnastiske aktiviteter, og motivere til at bruge kroppen på nye måder. Overordnet viser evalueringen, at Aarhus er kommet godt i hus med denne målsætning. Dette afspejles i brugernes vurdering af hallens profil, hvor Motorikhallen er den af de tre i evalueringen, som brugerne oplever som bedst egnet til bevægelse og leg (se figur 9).

Motorikhallen er den af de tre haller, som brugerne vurderer mindst egnet til gymnastik som idrætsdisciplin. Det skyldes, at Motorikhallen som nævnt er en tilbygning til en eksisterende gymnastikhall. Selvom Motorikhallen med flere af sine faciliteter understøtter gymnastikken som idrætsdisciplin, er det derfor ikke hallens primære formål, da denne opgave i forvejen løftes af gymnastikhallen.

Aarhus Motorikhals overordnede fokus på de legende og

Figur 7. Hvor tilfreds er du med hallen overordnet set? (Aarhus Motorikhall, n=28)

Figur 8. På en skala fra 1-7, i hvilken grad mener du, at hallen egner sig til ...? (Aarhus Motorikhall, n=31)

bevægende elementer kan sammenfattes i fire fokuspunkter, som man har ønsket at løfte med hallen, og som hallen i de følgende afsnit vil blive evalueret ud fra. De er som følger:

- **At tiltrække børn i alderen 3-10 år til at deltage i gymnastiske aktiviteter**
- **At udfordre børnene til at bruge kroppen på nye måder og fremme deres motoriske udvikling**
- **At skabe et rum, der motiverer til bevægelse**
- **At fungere som foregangssted og inspirere til udviklingen af en ny bevægelseskultur**

4.2 Tiltrækker børn i alderen 3-10 år

Evalueringen peger på, at det i høj grad er lykkedes at tiltrække børn i alderen 3-10 år. Det ses først og fremmest ved den interesse, som målgruppen viser for hallen; de fleste gymnastikhold for de 3-10 årige i hallen er booket helt op, og der er mange børn på venteliste.

Også udenfor gymnastikforeningens regi er hallen yderst attraktiv for denne målgruppe. Det gælder både skoler, SFO'er og klubber, men også når der er "Søndagsræs", hvor hallen er åben for offentligheden. Her har personalet flere gange oplevet, at folk har stået i kø for at komme ind.

Ledere og personale i hallen lægger vægt på, at successen

skyldes det fokus, man har haft på aldersdifferentiering. Flere af hallens redskaber og møbleringer retter sig mod en meget specifik aldersgruppe, så børnene i målgruppen hele tiden vil opleve, at der er noget nyt for dem at udforske og overvinde. Det bliver desuden fremhævet, at der er noget for alle, og det har stor betydning, at også de mindre aktive børn bliver motiveret til at bevæge sig – det gælder uanset børnenes niveau og erfaring med gymnastik. Her fremhæver flere brugere fordelene ved, at der er et afsides pudrum indbygget i hallen, der giver mulighed for at trække sig tilbage og tage en pause fra tumulsten.

Observationer viste ligeledes, at netop børnene i målgruppen er meget entusiastiske omkring hallen. Børnene fremhæver særligt hallens mange muligheder som appellerende. Det bliver nævnt både i forhold til, at der er mange ting, man kan give sig til hele dagen, og at der er mange nye ting, som opdages hver gang, man kommer. Blandt springredskaberne er det især trampolinerne og pommes frites graven, der er populære. Derudover bliver det centrale møbel, Konkylie, fremhævet som et godt sted at udforske – her opdager børnene hele tiden nye kroge og finder på nye måder at bruge tingene på.

I gymnastikmiljøet opleves børnenes interesse ved, at de motiveres til at melde sig til de gymnastikhold, der træner i hallen. En anden og afledt effekt er, at børn, der ellers ikke er blevet introduceret til gymnastikmiljøet, bliver det igennem deres aktiviteter i hallen. Det gør de dels gennem deltagelse i de aktiviteter, der foregår i Motorikhallen, og dels ved at se, hvad der foregår i Gymnastikhallen ved siden af. For at komme ind i Motorikhallen skal børnene gå igennem en halvåben gang med udsyn ind til Gymnastikhallen, og oppe fra det øverste niveau i Motorikhallen er der et vindue ind til Gymnastikhallen, hvor børnene kan se de lidt ældre børn dyrke gymnastik. På den måde skabes

”

Det var et privilegie, at vi havde en velfungerende hal i forvejen. Så en række behov var dækket på forhånd, og vi kunne eksperimentere mere her. (Projektleder)

”

Vi havde håbet på at de 3-10 årige ville blive begejstrede, og det er sket. Så det er i sig selv en succes. Men vi har svært ved at have plads til dem alle sammen. (Daglig leder)

”

Det helt særlige er, at stort set lige meget hvem, der kommer ind, så bliver de begejstrede – der er aktivitet til alle uanset alder. (Daglig leder)

”

Jeg tror, at man fanger nogen, der ikke nødvendigvis ville være taget til gymnastik. Nogen går til søndagsræs, så ser de, at der er et hold, og søger ind på det hold. Også selvom de ikke har nogen tradition for det. Der skal alligevel meget til, før man starter på en helt ny idrætsgren. Og det tror jeg simpelt hen er fordi, rummet inviterer, som det gør. (Instruktør)

”

Jeg synes også, at det er anderledes og sjovt, at der er den konkylie midt i det hele. I starten var vi meget deroppe og lavede opvarmning med den, men nu laver vi mere bare normal opvarmning. Nu er det mere de små, der bruger den. Der er ikke så meget øvelse i det for os. (Pige, 14 år)

der en interesse for det, de ældre laver, og gymnastikken som idrætsdisciplin bliver spændende.

At Motorikhallen er særligt attraktiv for de 3-10 årige afspejles også i samtalerne med nogle af de ældre børn og unge, som bruger hallen. Her opfattes flere af faciliteterne som for ”de små”. Det skyldes, at aldersdifferentieringen er rettet mod de 3-10 årige, hvorfor de ældre børn ikke på samme måde føler sig udfordret, når først de har prøvet faciliteterne et par gange.

© NIRAS

Fokusgruppe dialog:

Instruktør 1: Der er mange, der kommer med SFO'erne og så kommer bagefter og siger, at de vil begynde på et hold. De har ingen gymnastik erfaring, men har været her med SFO'en og vil gerne gå til gymnastik.

Instruktør 2: Det samme gør sig gældende for vuggestuer og børnehaver. De synes simpelthen, at rummet er spændende.

Dialog mellem tre piger på 8-9 år:

Pige 1: Den her er federe [end den gamle hal] – der er mange forskellige rum og noget man kan kravle op i.

Pige 2: Der er forhindringer over det hele! I den gamle var der for meget fri luft.

Pige 3: Der er så mange ting at vælge imellem her – også trampolinerne! Der er altid noget at lave.

4.3 Motorisk udvikling og nye måder at bruge kroppen på

Et centralt mål med Aarhus Motorikhal har været at få børnene til at bruge kroppen på nye måder og fremme deres motoriske udvikling. Evalueringen peger på, at dette mål i høj grad bliver løftet af hallen.

Blandt de voksne, som følger og underviser børnene i Aarhus Motorikhal, er der ingen tvivl om, at børnene får mulighed for at bruge deres krop på nye måder i hallen. De fremhæver særligt den gennemgående aldersdifferentiering som afgørende for, at børnene får brugt deres krop forskelligt i forhold til deres alder og motoriske niveau.

Derudover fremhæves hallens indretning og møbleringernes særlige udformning som udfordrende for børnene. Eksempler herpå er Konkylien (hallens centrale møbel), Musetrappen (den forstørrede 'reol' på hallens endevæg) og Labyrinten på hallens anden sal. Alene det at lege gør, at børnene bliver nødt til at bevæge sig på andre måder, end de er vant til. Særligt fremhæves de små trappetrin på hallens sidevæg som populære blandt børnene. På dem udfordrer børnene sig selv og hinanden til at kravle op på de øverste og smalleste trin og springe (se billede).

Hallens alternative indretning giver også instruktørerne nye muligheder i undervisningen, idet opvarmningen også kan foregå vertikalt. I stedet for at løbe i cirkler på gulvet, kan de f.eks. kravle en runde op i Konkylien og ned igen. Flere undervisere lægger også vægt på, at hallen med sine særlige redskaber og møblering kan være med til at motivere børn, som normalt ikke er målgruppen for en gymnastikhal, eksempelvis børn med særlige vanskeligheder og overvægtige børn.

© NIRAS

Observationer viste, at børnene får brugt deres krop meget forskelligt i hallen. Der bliver både løbet på de vandrette flader, klatret på de skrå og lodrette flader og kravlet rundt i de forskellige rum. Derudover bliver både trampoliner, springgrave og fasttrack brugt til at hoppe og løbe, mens andre svinger sig i tovene, som hænger ned fra toppen af Konkyljen.

Også børnene selv kan mærke, at det er anderledes for dem at bruge Aarhus Motorikhall, i forhold til andre haller. Her fremhæver de, at det er de mange forskellige ting, som gør en forskel. Flere af de lidt ældre børn i målgruppen bemærker desuden, at noget af det mindre praktiske ved hallen er, at man kommer til at svede for meget, når man bruger den. Det peger på, at børnene i hallen bevæger sig både mere og anderledes, end de er vant til.

Hallens nytænkning giver dog også enkelte praktiske problemer. Eksempelvis er ribberne kantede, hvilket giver børnene ømme fødder, hvorfor de sjældent bruges. Til gengæld bliver de skrå flader ved siden af ribberne på første sal fremhævet af flere børn som gode til at rutsche på, selvom det ikke nødvendigvis har været tilsigtet. På den måde viser et af hallens vigtige potentialer sig at være, at børnene tager rummet til sig og ser nye muligheder flere steder, end det oprindeligt var tiltænkt.

4.4 Et rum, der motiverer

I Motorikhallen i Aarhus har man som et tredje mål arbejdet med at skabe et rum, som i sig selv motiverer børnene til at bevæge sig. Også her peger evalueringen på, at det er et mål, man i høj grad har nået.

”

Jeg tror, at det er en hal, der kalder på spontan bevægelse. (...) Du behøver ikke kunne en masse boldspil eller lege [som voksen], og derfor kommer der bare aktivitet. Og så appellerer den til mange forskellige børn. Dem, der er meget aktive og forsigtige, og dem, der er meget og lidt motoriske. Det er ikke kun gymnaster, der har lyst til at bruge den, men også børn, der ikke er vant til det. (Projektleder)

”

Selve hallen motiverer børnene til at bevæge sig på en anden måde. De kan både klatre og hoppe på trampolin. Der er noget med højderne – det udfordrer børnene. Den er meget anderledes end en gymnastiksal. (SFO pædagog)

”

Det bedste er, at man kan løbe og løbe og så på et tidspunkt hoppe, og så løbe og løbe. Og at man kan lege fangeleg, det er også godt. Og at man kan lave saltoer. (Dreng, 9 år)

”

Det er ganske særligt, at man kan bruge rummet på en helt anderledes måde – kravle op langs væggen, op under loftet. Det udfordrer alle sanser ved den opbygning, som hallen har fået. (Instruktør)

”

Det gode er, at man kan røre sig, man sveder og har det sjovt. Men man sveder faktisk så meget, at det ikke altid er sjovt. (Pige, 9 år)

”

Det værste er, at man kommer til at svede så meget. (Pige, 8 år)

”

Der er så mange ting heroppe [toppen af Konkyljen] – der er så meget man kan lege med. Skråningen er f.eks. rigtig sjov, for den kan man bruge som rutschebane. (Pige, 9 år)

En særlig grundtanke har været, at rummets udformning skulle fungere som 'en tredje pædagog' for børnene. Ideen er, at den rigtige indretning kan give færre konflikter blandt børnene og dermed frigive en del af pædagogernes tid til mere konstruktivt arbejde.⁹ Dermed kan de fysiske rammer fungere som medspillere i det pædagogiske arbejde.¹⁰

At de fysiske rammer i Aarhus Motorikhall fungerer som en tredje pædagog viser sig både i observationer og instruktørernes forklaringer. Flere instruktører og ledere lægger vægt på, hvordan rummet i sig selv opfordrer børnene til at bevæge sig, og at de ikke behøver at strukturere træningen i lige så høj grad som andre steder. Et forhold, som bliver fremhævet som motiverende, er rummets indretning, hvor de fleste redskaber og møbleringer står fremme. I stedet for at skulle hentes ud fra et redskabsrum, står de allerede og frister børnene. Det gælder både tovene, pommers frites graven og trampolinerne.

Derudover fremmes børnenes bevægelse af, at de aldrig møder 'blindgyder'. Hallens indretning er designet med øje for, at de forskellige møbleringer leder videre til nye steder i hallen. Eksempelvis leder klatreelementet Musetrappen på endevæggen op til næste niveau, mens 'brandstængerne' ved labyrinten leder ned på gulvet fra de forskellige niveauer.

Observationer viste tydeligt, hvordan børnene motiveres til at bevæge sig alene ved at være i hallen. En dag ankommer en SFO med bus kl. 13:30. Så snart bussen åbner døren, spæner 50 ivrige børn ud af bussen, og der er kapløb om, hvem der kommer først. Inde i hallen behøver pædagogerne ikke sige noget, før børnene allerede er i gang med at afprøve hallens forskellige muligheder. Pædagogerne er de eneste, som forholder sig i ro – de ser blot

til, at børnene ikke kommer til skade. Ingen af børnene sidder over; alle er i gang på hallens forskellige niveauer. At al aktivitet foregår i samme rum gør, at børnene ikke forbliver et sted ret længe af gangen, men at de i stedet 'sværmer' rundt i hallen, og følges i grupper fra den ene aktivitet til den næste.

Motorikhallens succes med at motivere børnene til bevægelse har også afledt nogle udfordringer. Flere instruktører, som ønsker at holde en mere struktureret træning, kan have problemer med at fastholde børnenes koncentration. Der er så mange muligheder i hallen, at børnene begynder på andre ting, end de skulle. Samtidig ligger der en udfordring i, at hallens aktiviteter som nævnt er designet i sammenhængende baner uden 'blindgyder'. Det betyder, at der er mange steder, hvor tingene mødes, hvilket kan gøre det svært at planlægge en træning med flere stationer. Flere instruktører ser det dog som en positiv udfordring, der giver anledning til at lave en mindre struktureret træning og lade sig inspirere af hallen.

En anden udfordring består i, at børnene før og efter træning har svært ved at holde sig fra de mange faciliteter, hvilket kan være forstyrrende for andre hold i hallen. På samme vis oplever nogle forældre, at det kan være svært at få deres børn med hjem igen. Dermed kan det også virke som en udfordring, at børnene ligefrem bliver for motiverede af hallens faciliteter.

” Et pædagogisk mål har jo været at lade det være mere op til barnet at blive motiveret. Ideen her har været at lade rummet inspirere barnet til, hvad det skal være for en type bevægelse. (Projektleder)

” Vi har generelt tænkt i 8-taller og sløjfer med hele hallen, så en aktivitet altid fører videre til den næste – man kan komme til Konkylie fra mange forskellige steder og på forskellige måder. (Daglig leder)

” Vi har bare sluppet dem [børnene] løs. Der er så meget forskelligt, at det ville være synd at lægge struktur på. Vi bruger det som en del af undervisningen. Vi har bevægelse som tema lige nu, så det fungerer rigtig godt. (Skolelærer)

” Man kan ikke holde dem dernede, det lyser ud af øjnene – 'vi skal på opdagelse, se og prøve'. Det kræver noget andet, når man planlægger sin træning i forhold til i en almindelig gymnastiksal. (Instruktør)

” Vi har bevidst et ikke fuldstændig struktureret træningsforløb, men semi-struktureret. Vi starter med opvarmning, men derefter er det i hvert fald halvdelen af tiden, der er fri til udforskning af rummene. Vi animerer til at afløse forskellige ting ved at lave forskellige opstillinger i rummet. Jeg har aldrig haft et hold før, hvor jeg kunne lave en semistruktureret undervisning og stadig føle, at jeg tilbød noget til børnene. Det er fordi rummet indbyder til det, at de kan opleve det som givende. (Instruktør)

4.5 En hal målrettet én målgruppe

Flere øvede gymnaster ser Motorikhallen som en fordel for deres egen træning. Hvor de før delte den eksisterende gymnastikhal med børn og yngre gymnaster, har elitegymnasterne nu i højere grad Gymnastikhallen for sig selv.

Motorikhallen bliver dog ikke udelukkende brugt af børn. Den har også en ældre brugergruppe i form af mere øvede gymnaster, der træner med gymnastikforeningen om aftenen. Motorikhallen egner sig bedre til nogle elementer af TeamGym, fordi der i modsætning til den gamle hal er en fiberbane indbygget. Flere af gymnasterne peger dog på, at der er steder, hvor Motorikhallen ikke formår at understøtte mere øvede gymnasters behov.

Generelt fremhæver gymnasterne hallens skæve former som en udfordring, fordi man er gået på kompromis med gymnastikkens internationale mål for konkurrencer. Gymnasterne bruger særligt det grå gulv, Sletten, til opvarmning og rytme, men fordi gulvet ikke når op på de internationale mål, er mange gymnaster nødt til at træne deres rytmeserier i andre haller. Derudover er gulvet problematisk, fordi det skifter hårdhed. Selvom gymnasterne lægger underlag ud, er det forstyrrende for deres tilløb. Derudover nævnes pommens frites graven som en udfordring, da den er for smal til, at de større gymnaster tør lave baglæns spring, fordi de er bange for at ramme kanten.

Motorikhallen rammer målgruppens behov meget præcis og får dermed også begrænsninger i forhold til ældre målgrupper og målgrupper, hvor gymnastikken ikke er leg, men en idrætsfaglig disciplin.

”

Udover trampolinerne, så er det nogle af de installationer, vi har, som gør børnene nysgerrige, eller som udfordrer dem – ‘nu skal jeg se, om jeg kan stå på den trappe og hoppe ned’. De små synes, at labyrinten er den sjoveste, for der kan de gemme sig og lege tagfat. Det er det med, at der er sådan flere forskelligartede ting. Nogen synes, at farer er sjovt, hvor man bliver udfordret, og nogen synes, at det er der, hvor de kan lege gemmeleg eller fangeleg. Der er så mange ting. (Daglig leder)

”

Gravene måtte gerne være et par meter længere. Hvis man laver noget nyt, kan man være bange for at ramme kanten. Selvom der er skum på, kan det godt gøre ondt. Jeg tør i hvert fald ikke. (Hjælpetræner)

”

Det er bedre at springe bane herinde i Motorikhallen, fordi vi har fiberbanen, men det er bedre at springe trampolin derinde [Gymnastikhallen], fordi der er en bane til at gøre det på. Herinde skal vi lægge en bane ud over det hele. (Pige, 14 år)

© NIRAS

4.6 Motorikhallen er et foregangssted

Et særligt mål i Aarhus har været, at Motorikhallen skulle fungere som et foregangssted for omverdenen og inspirere udviklingen af nye bevægelseskulturer. Evalueringen peger på, at også dette mål bliver indfriet i hallen, der nyder stor opmærksomhed fra både ind- og udland.

Der er ingen tvivl om, at hallen har været en stor succes blandt børnene, og at man med konceptet ”Søndagsræs” har fat i noget, der tiltaler brugerne. Her får børn, der ikke er medlem af en forening, mulighed for at bruge en eftermiddag på leg og motoriske udfordringer i Motorikhallens nye og anderledes rammer. Hallen motiverer også børnene til at starte til gymnastik, og flere udtaler, at de kun vil gå til gymnastik netop dér. Som nævnt har gymnastikforeningerne følgelig oplevet en stor fremgang og opererer med ventelister til børnene.

Motorikhallen har også vakt opsigt i professionelle kredse, hvor det handler om at tænke børn og motorisk udvikling på nye måder. Det er tydeligt, at Motorikhallen har eksperimenteret med ting, som ikke har været afprøvet mange andre steder. Man har skabt et bevægelseslandskab for børn, der ikke ligner noget, man har mødt før. Det har trukket folk til fra nær og fjern, og hallens daglige leder fortæller, at de i gennemsnit har besøg en gang om ugen af folk, der ønsker at se og lade sig inspirere af hallen.

Den store interesse viser sig bl.a. i, at der for nylig har været journalister på besøg fra hele verden i forbindelse med en arkitektkonference, der omhandlede børns motoriske udvikling. Derudover har et lignende byggeprojekt i Finland udtrykt et ønske om at opføre en direkte kopi af hallen, ligesom flere andre har fået lov til at kopiere dele

af hallen i udviklingen af nye projekter.

I forbindelse med Motorikhallens funktion som foregangssted fremhæver den daglige leder, at hallens formand generelt holder sig opdateret på forskning på børn og ungeområdet, og hele tiden tænker videre. Det er vigtigt, fordi det gør det muligt ikke at sætte punktum, men hele tiden forbedre og videreudvikle hallen.

” Pommefrites graven er også for kort. Du må ikke lave fejl! Så går det galt. Jeg tør f.eks. ikke springe baglæns. (Instruktør)

” Der er nogle udfordringer i forhold til mere elitære gymnaster. Der mangler et godt sted at springe mini trampolin, og der er ikke plads til et ordentligt tilløb. Gulvet skifter også hårdhed, så nogle steder er det fjedrende, og andre steder er det stenhårdt. Det er ikke optimalt for tilløb, fordi man ændrer sin løbemåde. Underlaget bør være det samme hele vejen. (Instruktør)

” Det er til små børn, til leg og tummel – den brede gymnastik. Det har sine begrænsninger, når man bliver en halvstor gymnast, det kan den ikke. Men det er godt for eliten, for de har fået fjernet breddeholdene fra den eksisterende hal. Men den nye hal, den bruger de ikke. (Instruktør)

” Vi har også ønsket at udvikle gymnastikken og inspirere folk med nogle af de ting, vi er kommet frem til. Vi har selvfølgelig fået flere kvadratmeter, men vi inspirerer også til nogle andre ting. (...) Der kommer besøgende fra hele Europa. (Projektleder)

” Jeg er helt sikker på, at nogen har ladet sig inspirere af vores løsninger og måde at tænke skævt på. To fra Finland spørger, om de må kopiere hallen. (...) Det har vi ikke taget stilling til endnu, men vi tales ved, hvis det bliver aktuelt. De er i hvert fald meget interesserede. Der er mange, der kopierer dele af det. (Daglig leder)

4.7 Opsamling og udviklingspotentialer

I Aarhus Motorikhal har der været fokus på at tiltrække børn til at deltage i gymnastiske aktiviteter og motivere dem til at udfolde sig motorisk og bevæge sig på nye måder. Som det fremgår af evalueringen, er det et område, som man i høj grad er kommet i mål med.

Med Aarhus Motorikhal har man i samarbejde med Lokale og Anlægsfonden skabt en hal, der bryder med den klassiske idrætshal. Der er tale om et motoriklandskab, der er designet med udgangspunkt i børns legelyst og motoriske udvikling. De fysiske rammer motiverer til bevægelse og leg på en måde, der også inviterer nye grupper af børn ind i gymnastikkens verden. Rummet fungerer som en tredje pædagog, idet børnene hele tiden holdes i gang med de muligheder og udfordringer, som den særlige indretning tilbyder.

Aarhus Motorikhals succes bunder særligt i, at man har indbygget mange forskellige møbleringer og redskaber i hallen. Rummets indretning giver børnene mulighed for at udforske nye muligheder for bevægelse og udfordre sig selv hver gang, de kommer. Derudover har man haft stor succes med at bringe de vertikale linjer i spil, bl.a. ved at skabe en sammenhæng i hallen, hvor alle aktiviteter er forbundet på forskellige leder og kanter, således at børnene ikke møder 'blindgyder' på deres færd.

Motorikhallen er en stor succes, som stadig videreudvikles. Man har gjort sig nogle erfaringer, som peger på, at hallen på nogle områder stadig kan forbedres. Særligt i forhold til at fremstå tilgængelig, og fungere som et

samlingssted, er der potentiale for at udvikle hallen yderligere, og det er noget, der bliver arbejdet aktivt på fra ledelsens side. Meget handler om at udnytte hallens sparsomme plads bedst muligt og bringe alle arealer i spil.

Evalueringen peger på, at der i høj grad efterspørges faciliteter, som kan fungere som opholdssted for eksempelvis forældre, der følger deres børn til træning. Samtidig har man også arealer, særligt 'det grønne gulv' på første sal, som lige nu ikke bliver udnyttet optimalt og sat i spil i forhold til resten af hallen. Tilbygningen af Motorikhallen har også haft den bivirkning, at indgangspartiet til den eksisterende hal nu er for småt til at favne begge haller. Her flyder sko i ét kaos, og der er ikke plads til udskiftning af de store hold på 50-100 børn. Endeligt er der en række mindre udfordringer i forhold til brugen af hallen, som man løbende arbejder på at forbedre, eksempelvis det at få langt nok tilløb til trampolinerne, og at gymnasterne ikke løber ind i hinanden ved skift mellem de forskellige baner.

5. GYNGEMOSEHALLEN - GYMNASTIKKENS HJEMMEBANE

Gyngemosehallen er en multihal opført i Mørkhøj, i den vestlige del af Gladsaxe Kommune, og har sit navn fra Gyngemosen, som den ligger ved siden af. Hallen har et areal på 3.200 m².

Hallen

Gyngemosehallen er som den eneste af de tre haller i denne evaluering en selvstændig ny bygning. Det er en idrætshal, der først og fremmest er indrettet efter gymnastikkens behov, hvor der samtidig inviteres til andre aktiviteter som fitness, dans og yoga.

I forbindelse med opførelsen af Gyngemosehallen blev der udstedt en arkitektkonkurrence, hvor BBP Arkitekter vandt med den bagvedliggende vision om 'den indre byfælled'. Idéen om den indre byfælled er, at man samles om fysisk aktivitet i det åbne fællesrum, mens der samtidig er mulighed for at trække sig ud til mindre rum i periferien. I Gyngemosehallen er det åbne og centrale rum med springområde og rytme gulv således omgivet af seks bygninger med plads til andre former for aktivitet, som udgør resten af hallen.

I stueetagen er der, udover det centrale rum, et udstrækningsområde, en aktivitetssal, et opholdssted med caféborde og et mødelokale. Derudover er der fire depoter og to omklædningsrum. På første sal forbindes bygningerne af gangbroer, hvorfra man kan kigge ned til det centrale rum. Her findes to spejlsale, Aerobic og Yoga, samt et mindre fitnesscenter, Fitness. Det er også her, der er gjort plads til kontor, personalerum og fysioterapi. I forbindelse med opførelsen af hallen er der desuden bygget nye lokaler til en fritids- og ungdomsklub, kaldet Klubben, som ligger i forlængelse af hallen.

© NIRAS

GYNGEMOSEHALLEN

Pris:	60 mio. kr.
Fondens Støtte:	7 mio. kr.
Areal:	3.200 m ²
Bygherre:	Gladsaxe Kommune
Arkitekt:	BBP Arkitekter

”

Det skulle ikke være en håndboldhal, der også kunne bruges til gymnastik, men et gymnastikhus, der understøttede gymnastikkens behov. (Projektleder)

Tilgængelighed

Hallen er placeret tæt ved Hillerødmotorvejen og er dermed let tilgængelig for brugere i bil. Gyngemosehallen er dog placeret forholdsvis hengemt i et boligområde, og er samtidig mindre tilgængelig via offentlig transport, end de to andre haller. Gyngemosehallen er den af de tre haller, som flest kommer gående til, men det er også den hal, som brugerne generelt oplever som mindst tilgængelig (se tabel 6 og figur 9).

Organisering

Gyngemosehallen er et kommunalt projekt. Halinspektøren er således ansat i kommunen, og har, udover Gyngemosehallen, ansvaret for en række andre idrætshaller. Da hallen er kommunalt ejet, lejer gymnastikforeningerne sig ind, ligesom andre institutioner, virksomheder og privatpersoner har mulighed for. Det er dog primært GIF (Glad-saxe Gymnastikforening), som benytter sig af faciliteterne, og de har hallen som deres primære træningssted.

Hallen er opført som en totalentreprise, idet én entreprenør er ansvarlig for hele byggeriet. Selvom kommunen har ageret bygherre, har repræsentanter fra bl.a. GIF været inddraget i den indledende udviklingsfase, og kommet med idéer og indspark til hallens udformning.

Lokale og Anlægsfondens rolle

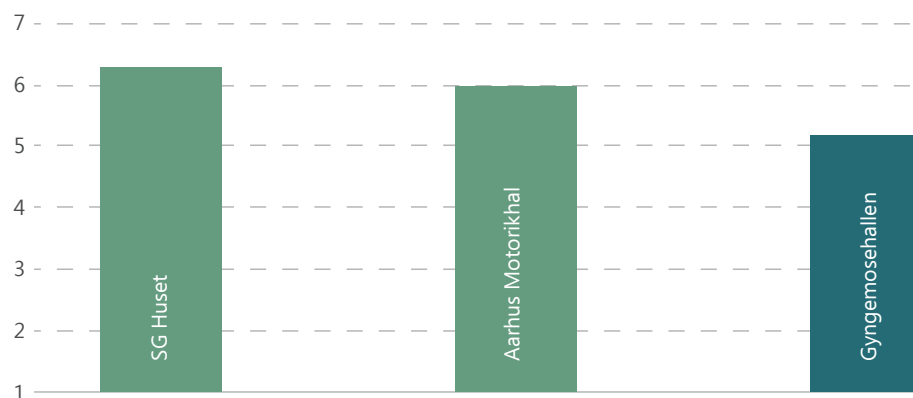
Samarbejdet med Lokale og Anlægsfonden har været et væsentligt led i udviklingen af Gyngemosehallen. Her lægges særligt vægt på at fonden har stor ekspertviden. Fonden har i samarbejde med Gladsaxe Kommune været med til at definere projektet fra start og lagt vægt på gymnastikken som det bærende hensyn i hallen. Det handlede først og fremmest om at skabe en moderne hal til kommunens gymnastikforeninger.

0-1 km	1-3 km	3-10 km	Over 10 km	Total
31,3 %	15,6 %	34,4 %	18,8 %	100,0 %

Tabel 5. Hvor mange kilometer bor du ca. fra hallen? (Gyngemosehallen, n=32)

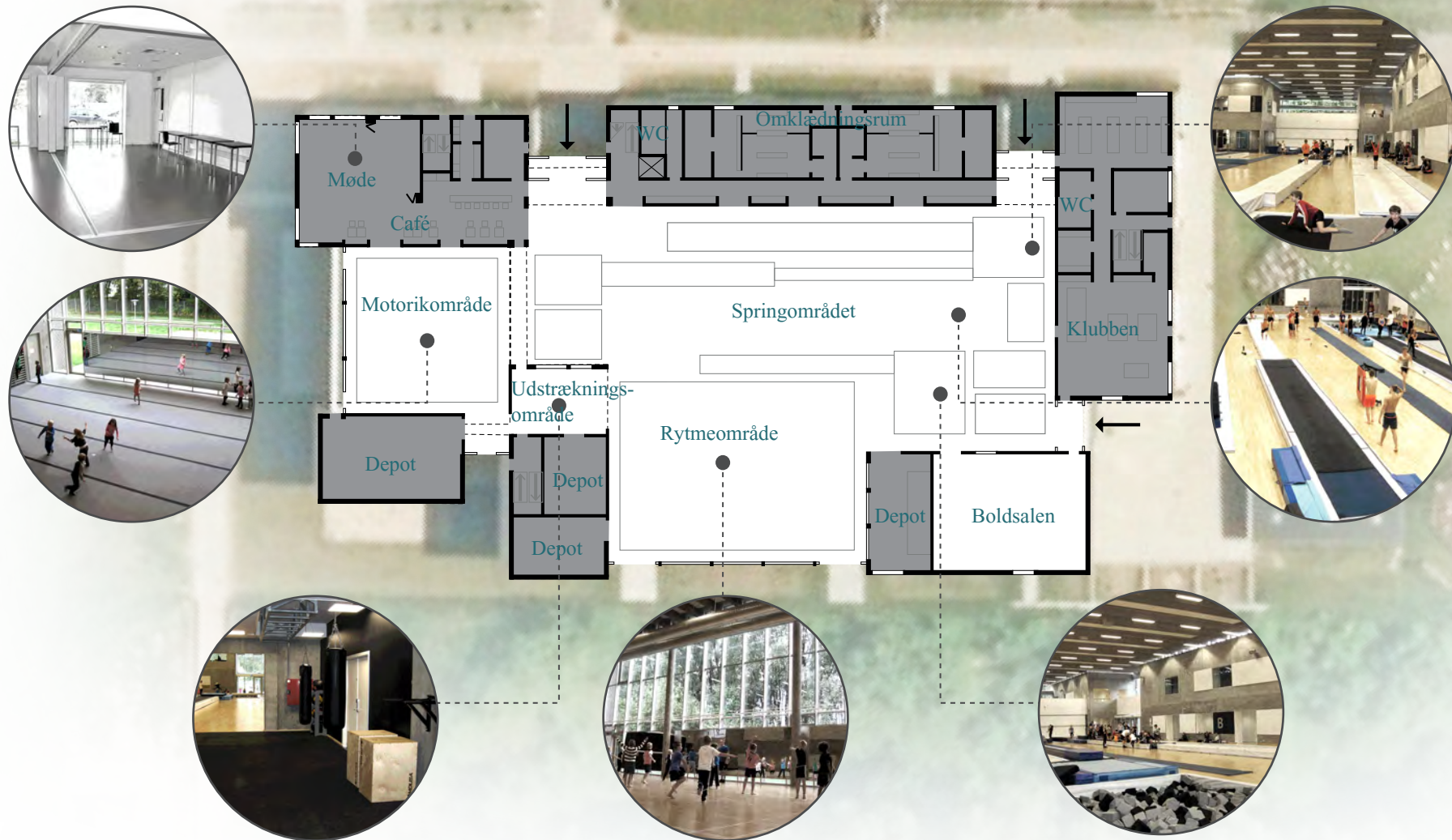
Gået	Cykel	Bil	Offentlig transport	Andet	Total
6 %	31 %	59 %	3 %	0 %	100,0 %

Tabel 6. Hvordan er du kommet hertil i dag? (Gyngemosehallen, n=32)

Figur 9. På en skala fra 1-7, i hvilken grad mener du, at hallen er let tilgængelig?

GYNGEMOSEHALLEN, Gladsaxe Stueplan

GYNGEMOSEHALLEN, Gladsaxe 1. sal

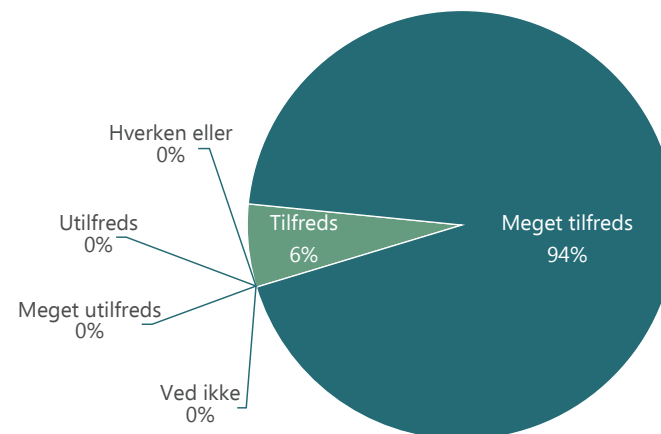
5.1 Gymnastikkens hjemmebane

Det overordnede fokus for Gyngemosehallen har været at understøtte GIF's behov – en forening, hvor der primært satses på TeamGym – og hallen er derfor særligt rettet mod gymnastik som idrætsdisciplin.

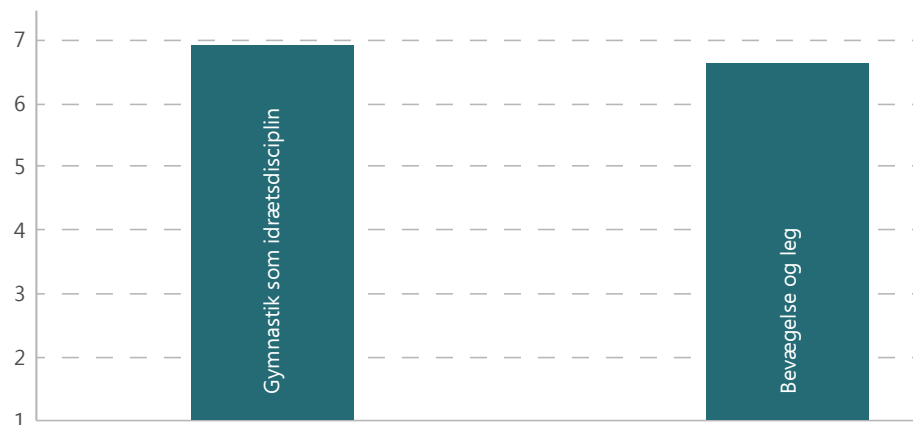
Evalueringen viser, at man med hallen i høj grad har formået at dække gymnasternes behov. Det er således den af de tre haller, som brugerne er mest tilfredse med. Som det fremgår af figur 10, er flere end 9 ud af 10 brugere meget tilfredse med hallen, mens kun enkelte har svaret, at de er tilfredse.

Den høje tilfredshed skal ses i lyset af, at fokus i Gyngemosehallen, som nævnt, ligger mere entydigt på at understøtte gymnastikken som idrætsdisciplin, og at størstedelen af brugerne og ledsagerne derfor er en del af gymnastikmiljøet. Ligesom i de andre haller har man oplevet en stor interesse for at benytte sig af hallen, bl.a. fra institutioner og andre klubber, og man vurderer fra kommunens side, at Gyngemosehallen er den idrætsfacilitet i kommunen, som har den højeste belægningsgrad.

I Gyngemosehallen har man haft et mere direkte fokus på gymnastikken som idrætsdisciplin, end i de andre haller. Dette klare fokus afspejles i hallens profil, hvor Gyngemosehallen er den hal, som brugerne oplever egner sig bedst til gymnastik som idrætsdisciplin. Samtidig er det den af de tre haller, som brugerne oplever egner sig relativt mindst til bevægelse og leg. Hallen bliver dog stadig i høj grad oplevet som egnet til bevægelse og leg af brugerne (se figur 12). Dette fremgår også tydeligt af observationer i hallen, hvor særligt institutioner og klubber benytter sig af hallen til leg.

Figur 10. Hvor tilfreds er du med hallen overordnet set? (Gyngemosehallen, n=32)

Figur 11. På en skala fra 1-7, i hvilken grad mener du, at hallen egner sig til ...? (Gyngemosehallen, n=37)

Gyngemosehallens særlige fokus på at understøtte gymnastikken som idrætsdisciplin kan sammenfattes som fire fokuspunkter, man har ønsket at løfte med hallen. Det er de fire punkter, som hallen i det følgende vil blive evalueret ud fra. De er som følger:

- **At skabe et klubmiljø og bedre træningsforhold for gymnastikforeningerne**
- **At åbne op for selvorganiserede og spontane aktiviteter**
- **At invitere andre brugergrupper ind på gymnastikkens hjemmebane**
- **At fungere som lokal drivkraft og samlingssted**

5.2 Bedre træningsforhold for gymnastikforeningerne

Et centralt mål med Gyngemosehallen har været at understøtte træningsforholdene for de tilknyttede gymnastikforeninger. Evalueringen peger på, at dette i høj grad er lykkedes.

Gyngemosehallen har i høj grad givet gymnasternes træningsforhold et løft. Her spiller det en stor rolle, at hallen først og fremmest er tiltænkt gymnasterne. Det ses ved, at de forskellige typer af baner, trampoliner og springgrave er bygget ind i hallen og ikke skal hentes frem og stilles op. Samtidig er der god plads til lange tilløb og frie gulvarealer med plads til rytmeøvelser. Det er også pladsen og faciliteterne, gymnasterne selv fremhæver som de primære fordele ved at træne i hallen. De understreger desuden vigtigheden af de tilgængelige depotrum, som normalt er et overset område, men som sparer gymnasterne for både tid og besvær.

Gymnasterne er tilfredse med træningsforholdene, og det fremhæves også som hovedårsag til den store tilgang i antallet af medlemmer i foreningerne. Derudover kommer der også gymnaster fra andre foreninger, fordi hallen giver dem muligheder i træningen, som andre haller i området ikke kan tilbyde.

Evalueringen peger også på, at der er andre faktorer end plads og redskaber, der spiller en rolle for gymnasternes træningsforhold. Her pointerer flere gymnaster eksempelvis, at den rette udluftning og temperatur også er vigtig for deres træning. Flere gjorde opmærksom på, at udluftningen i hallen har været problematisk, fordi der har været fejl i censorerne i den automatiske udluftning. Det har betydet, at hallen har været kold om vinteren og varm i

”

Den er jo nærmest bygget til vores sportsgren. Gulvet er jo lige præcis de dér 14x20 meter, som vi skal bruge for at kunne deltage i konkurrencer. (Instruktør)

”

Hallen bruges til spring, fordi redskaberne er her. Mange haller har fede springting, men ikke plads til rytmegulv. Størrelsesmæssigt er den perfekt. (Instruktør)

”

Vi var i Gladsaxe Sportshal før. Der er kun én springgrav. Her er der mange flere ting, som f.eks. trampoliner og fasttrack – og så er tingene på plads. Derovre skulle vi rulle baner ud. Her er det minimalt med opsætning. (Mand, 22 år)

”

Hallen giver mulighed for at lave tre stationer samtidig. (...) Man kan lave opvarmning både på det grå gulv og rytmegulvet, det er rytmisk med musik, og man kan bruge banerne og trampolinerne, hvor der ikke skal bruges musik. (Instruktør)

”

Før var det hele spredt ud i Gladsaxe og København. Jeg kommer her, fordi hallen er blevet opført – der er ikke nogle bedre steder. (Instruktør)

”

Det allerværste er nok, at det er en betonhal, hvor vinduerne åbner midt om vinteren. Det bliver jo farligt, hvis ens krop bliver kold. Det gjorde faktisk, at jeg stoppede inde i sæsonen, fordi det simpelthen ikke var holdbart. (Mand, 19 år)

sommerperioden, hvilket har påvirket træningsforholdene negativt. Flere gymnaster fremhæver også, at lyset fra vinduerne sommetider kan være problematisk, fordi der ikke er mulighed for at trække for. Det betyder, at de i bestemte tidsrum får solen i øjnene, hvilket forstyrrer deres koncentration i træningen.

Mens tekniske fejl og mangler er en naturlig del af nybyggerier, understreger eksemplerne med lys og udluftning, at de optimale træningsforhold ikke kun afhænger af de rette faciliteter og plads, men også af omgivelserne i bred forstand.

5.3 Nye rammer for klubmiljø

Et mål med Gyngemosehallen har været at skabe bedre rammer for gymnasternes klubmiljø. Evalueringen peger på, at det er et mål, man kun delvist har opnået.

Der er tænkt flere elementer ind i Gyngemosehallen med det formål at understøtte klubmiljøet. Flere steder er der givet rum til, at gymnasterne kan opholde sig før, efter og imellem deres træningstider. Det drejer sig primært om caféområdet i stuen, med kig ud til motorikområdet, og et lokale på første sal, som er reserveret til klublokale. Derudover giver de halvåbne gange på stueetagen, og gangbroerne mellem lokalerne på første sal, mulighed for at følge med i, hvad der sker i hallen. Gladsaxes gymnastikforeninger var før spredt ud i forskellige haller i kommunen, og det har stor betydning for foreningernes samlede følelse af fællesskab, at medlemmerne nu har mulighed for at træne sammen og opholde sig i hallen.

Hallens størrelse giver mulighed for, at flere hold kan

”

Fokusgruppe dialog:

Instruktør 1: Også i sommerperioden kunne det være rart, at vinduerne kunne åbnes - det er en oven.

Instruktør 2: Også rytmeulvet - det er helt uudholdeligt for gymnasterne at lave en rytmeserie, fordi det er jo nærmest en sauna.

”

Det bedste er faciliteterne og det, at mange kan være i gang på samme tid. Lige nu er der f.eks. tre hold i gang. Det giver mere liv i hallen. (Mand, 19 år)

”

Jeg så meget frem til at vi kunne være i en hal, hvor når man var færdig med sin træning, behøver man ikke skulle gå. Normalt kommer der en anden klub bagefter, som skal spille. Her er der mulighed for at være bagefter og ikke gå direkte ud af hallen. Det gør det mere til en forening som helhed i stedet for hold spredt ud på nogle skoler. (Instruktør)

”

Nogle gange er det fedt med fællesfølelsen, når vi er mange herinde og samarbejdet fungerer - det er fedt at være et sted, hvor der bliver trænet helt vildt meget. Samtidig, nogle gange vil man forskellige ting i forskellige rum, og det kan give problemer både med plads og lyd. (Instruktør)

© NIRAS

træne på samme tid. Dette fremmer følelsen af fællesskab og virker motiverende for gymnasterne. Særligt de yngre gymnaster fremhæver det som en fordel at hold på forskellige niveauer kan træne samtidig, da de derved får mulighed for at se nogle af de mere øvede 'i aktion'. Det viste sig også i observationer, hvor mange gymnaster blev hængende efter deres træning for at kigge på landsholdsgymnasternes spring om aftenen. Flere gymnaster peger dog på, at det kan give nogle udfordringer at træne side om side, hvis man er for mange, særligt i forhold til lyd og plads.

Understøttelsen af klubmiljøet er samtidig et af de områder, der står tilbage som en udfordring i hallen. Klublokalet på første sal står en stor del af tiden aflåst og bliver primært brugt til opbevaring. Gymnasterne pointerer, at lokalet slet ikke fungerede som et socialt samlingssted og stort set aldrig bliver brugt. Det samme gør sig gældende for caféområdet ved hallens indgang. Her trækker forældrene enten borde og stole hen til vindueshuller i væggene med udsyn til hallen eller over til en væg, hvor de kan sidde og arbejde eller læse. Der er med andre ord ingen samling i lokalet, og gymnasterne finder det generelt for forstyrrende, både med forældre og larm fra hallen. I stedet efterlyser gymnasterne bedre og større køkkenfaciliteter. Mange gymnaster bruger meget tid i det lille anretterkøkken, som støder op til caféområdet. Her viste observationer, hvordan de klumper sig sammen og sidder på bordene, fordi det er så småt med pladsen.

At klubmiljøet omkring Gyngemosehallen er en udfordring, understreges også i hallens profil, hvor kvaliteten samlingssted vurderes lavest af brugerne. Samlet set vidner det om, at faciliteterne alene ikke er nok for at understøtte et klubmiljø, men at der også skal tænkes andre rum og sammenhænge ind i hallens udformning for at

understøtte dette behov.

5.4 Mindre åben for selvorganiserede og spontane aktiviteter

Med Gyngemosehallen har man også haft et mål om at åbne hallen op for selvorganiserede brugere, som skulle kunne benytte hallen mere spontant. Dette mål er søgt løftet på flere måder i hallen.

Hallen er indrettet med forskellige lokaler, som giver mulighed for, at selvorganiserede aktiviteter kan foregå samtidig med, at de organiserede hold og foreninger gør brug af hallen. Her er det en stor fordel, at lokalerne er chiplåst, hvilket betyder, at adgangen let kan administreres centralt. Det gør, at brugerne også har større frihed til at vælge, hvornår de vil benytte lokalerne.

Evalueringen peger på, at chiplåsen særligt har været en succes i forhold til Fitnesslokalet, som er i brug døgnet rundt. Brugerne af lokalet fremhæver det som en stor fordel at kunne komme og gå, når de har lyst. Særligt for beboerne i nærområdet er det en fordel, fordi det betyder, at de ikke skal planlægge deres træning lang tid i forvejen, men eksempelvis kan komme forbi, når de alligevel er ude og løbe. Som supplement til Fitnesslokalet er der et udstrækningsområde i stueetagen, hvor der er mulighed for at lave forskellige øvelser med bl.a. boksebolde, vægte og ribber. Gymnasterne peger på, at dette område fungerer særligt godt, fordi det ikke er adskilt fra resten af hallen. Det gør det muligt fortsat at være en del af det, der foregår, selvom man skal styrketræne eller genoptræne efter en skade.

”

Der er et rum til opbevaring, og det er helt umuligt at være derinde. Der er varmt og ikke særlig hyggeligt at være. Det var meningen, at det skulle bruges som opholdsrum for os, der ikke gad tage hjem, men det er der ikke en eneste, der nogensinde har gjort. Jeg har gjort det én gang, og det fortrød jeg. Lige nu kan du slet ikke finde et sted at sætte dig, så meget roder det. Det er simpelthen for småt. (Instruktør)

”

Det er meget hyggeligt, at der er den dér sofa [i Caféen], men der er så meget larm, så det bliver ikke brugt så meget. (Instruktør)

”

Der mangler et sted, hvor ældre gymnaster kan sætte sig hen, og hvor der ikke er forældre. Det er fint, at de er der, men man har brug for at kunne sætte sig ud og være sammen om gymnastikken. Også at de lidt ældre gymnaster har mulighed for at sætte sig sammen. Det giver også større mulighed for fremadrettet at få flere trænere og frivillige med. (Instruktør)

”

De [gymnasterne] sidder oppe på bordet og på stole i midten af køkkenet og spiser af skødet. De har brug for at være lidt alene og væk fra støjen. Især cheerleaderne hører høj musik og råber. Det er ligeså meget det dér, at de har brug for at kunne sætte sig ind og få ro, inden de skal træne selv. (Instruktør)

De andre lokaler på første sal, Yoga og Aerobic, skal i modsætning til Fitnesslokalet bookes i forvejen. Det gør naturligvis lokalerne mere lukkede for spontane aktiviteter. Nogle af de selvorganiserede brugere fremhæver det som en fordel, idet bookingsystemet giver dem en overskuelig mulighed for at strukturere deres træning selv. Samtidig fremhæver flere gymnaster dog, at det kan være en udfordring at booke lokaler, hvis man ønsker ekstra træning, f.eks. op til et stævne. Det skyldes primært, at lokalerne ofte er optaget, men også at bookingsystemet ikke er lige tilgængeligt for alle.

Generelt peger evalueringen på, at målet om at tiltrække de selvorganiserede og spontane aktiviteter har vist sig at være en udfordring. Det er primært lykkedes i forbindelse med Fitness, hvor brugerne kan komme og gå som de vil, men fordi resten af hallen er så velbesøgt, står den ikke åben for fri afbenyttelse. Det gælder for gymnaster såvel som for andre brugergrupper i hallen.

Fra ledelsens side har man valgt at nedprioritere de åbne pladser i programmet tiltænkt selvorganiserede aktiviteter til fordel for gymnastikforeningerne. Det skyldes, at tilslutningen var begrænset samtidig med, at der var ventelister hos foreningerne. Dertil kommer, at der af sikkerhedsmæssige årsager ikke er mulighed for samme spontane brug af springområdet, med mindre der er instruktører eller pædagoger til stede. Derfor er det primært Fitnesslokalet, udstrækningsområdet og spejlsalene, der egner sig til spontan brug.

”

Alle faciliteterne er her. Og så har vi også fitness – der har vi nøgle til, så vi kan gå op og træne, når vi har lyst. Det er helt sikkert et ekstra plus. (Pige, 20 år)

”

Hallen er tilgængelig for gymnasterne, det er ikke svært at få ekstra træning. Man kan kun booke en måned frem, ikke et helt år – det gør det mere tilgængeligt, fordi flere hold og foreninger kan booke. (Instruktør)

”

Det kunne være fedt, hvis man kunne booke om lørdagen og lige tage to timer med nogle piger f.eks. Men det kan man ikke, det er ikke nemt. (Instruktør)

”

Selvorganiserede og spontane aktiviteter gøres ofte sammen med nogle andre - nogle venner eller arbejds- eller familierelationer. Disse aktiviteter kom ikke op at køre – vi nedlagde derfor de tider, der var der til spontan idræt. Vi kunne ikke holde til det, når foreningen manglede plads til folk på venteliste. (Projektleder)

”

Huset er udstyret med trampoliner, som er 'selvmordsvåben' for dem, der ikke har de nødvendige forudsætninger. Vi kan ikke bare give lokalborgere adgang til de faciliteter. (Projektleder)

”

Normalt er der ikke så mange sale med spejle i hallerne. Men det er der her. Og så ligger det tæt på. Det er også let at booke. Det kan både trænerne og forældrene gøre. (...) Også det med, at man har en chip i stedet for at skulle finde nøgler frem. (Pige, 10 år)

”

Aerobic og Yoga bruger vi ikke så meget. Vi ville gerne, men de er hele tiden booket. (Pige, 18 år)

”

Jeg syntes faktisk, at det dér sorte gulv [udstrækningsområdet] er en kæmpe succes. (...) Det er helt vildt fedt, at det er en integreret del af rummet, så man ikke føler, at man skal gå et andet sted hen og lave styrketræning. (Instruktør)

”

I forhold til at den er bygget til, at alle skal kunne bruge den, synes jeg, at der skal være et sted, hvor alle kan se, hvem der har tid i hallen. (...) Man kunne f.eks. have en skærm ude foran. Så kunne forældre også være her med deres børn. Hvis det skulle være, som de har tænkt det, skal man kunne se hvornår der er nogen i hallen, og hvornår der ikke er booket. (Instruktør)

© NIRAS

5.5 Andre brugergrupper på udebane på gymnastikkens hjemmebane

I Gyngemosehallen har man ønsket at skabe en hal, der retter sig mod gymnastikken som idrætsdisciplin. Samtidig har man også haft en ambition om, at andre brugergrupper skulle kunne benytte sig af faciliteterne og dermed blive inviteret indenfor i det, der nu er blevet gymnastikkens hjemmebane.

Som nævnt i det foregående afsnit, er det med lokalerne på første sal lykkedes at tiltrække andre brugergrupper. Her er det først og fremmest fitnessudøvere, men også eksempelvis dansere og holdtræning fra FOF aftenskole, der benytter sig af spejlsalene. Disse lokaler er fra starten af tiltænkt en anden målgruppe end gymnasterne, og bortset fra Fitness er det kendetegnende for lokalerne, at gymnasterne stort set ikke kommer der.

Det store spring- og rytmeområde, der er rettet specifikt mod gymnasterne, bliver imidlertid også brugt af andre brugergrupper. Her udgør Klubben en fast bestanddel. Med Klubbens placering, integreret i hallen, er det en naturlig del af børnenes gang der, at de også får lov til at boltre sig i hallen. Klubben har således to faste eftermiddage om ugen, hvor børnene bliver sluppet løs på spring- og motorikområde. Udover Klubben benytter andre institutioner sig også af hallen, som er et stort hit blandt børnene. Børnene fremhæver særligt trampoliner, fasttrack og springgrave som de mest populære redskaber i hallen.

Udover skoler og institutioners brug af hallen, er det særligt dansere og cheerleaders, som nyder godt af hallens rytmegulv og spejlsale. Endelig holder hallen også åbent for den brede offentlighed. Ligesom i Aarhus og Svendborg har Gyngemosehallen dage, hvor faciliteterne stilles

til rådighed for offentligheden i nogle timer. Her hedder konceptet "Familieaktivitetsdag" og retter sig mod familier med børn i alle aldre, der kan lege og springe i hallen, under opsyn af instruktører.

Det har nogle oplagte fordele for gymnastikken at åbne sig for andre brugergrupper. Det bidrager bl.a. til, at gymnastikken introduceres for grupper, som ellers ikke ville have engageret sig i det, og at man derved får hvervet nye medlemmer til foreningerne. En pædagog fra Klubben fremhæver eksempelvis, at der er sket en stor stigning i antallet af børn, der går til gymnastik, efter at hallen er blevet opført.

Evalueringen peger også på, at der ligger nogle udfordringer i, at faciliteterne åbnes op for forskellige grupper. Flere gymnaster fremhæver, at det kan virke forstyrrende for den seriøse gymnastik, hvis der foregår for meget leg i hallen. Det gælder både i forhold til at passe på hallens møbleringer og redskaber, men også i forhold til støj og pladsmangel. Eksempelvis bliver både fasttrack og trampoliner slidt mere, når de bliver brugt af børn, som ikke er vant til at benytte dem. Ligeledes forklarer hallens daglige leder, at loftet og de lyddæmpende plader i Salen ikke er egnet til, at der foregår boldspil derinde, da det ødelægger pladerne, når der bliver skudt bolde på dem.

Selvom lokalerne på første sal bruges flittigt af forskellige grupper, har størrelsen vist sig at være en begrænsning. Særligt i Fitness efterlyses mere plads, ligesom spejlsalene Yoga og Aerobic er lidt for små til de aftenskolehold, der typisk benytter dem.

Samlet set formår Gyngemosehallen i nogen grad at tiltrække forskellige brugergrupper, som til dels også benytter sig af de samme faciliteter som gymnasterne. På

”

Så er der Yoga salen og Aerobic salen – dem bruger vi til holdtræning, f.eks. efter fødselsgymnastik. Jeg har også to spatiske ovre fra center for døve, hvor jeg bruger faciliteterne dernede [Springområdet], f.eks. trampolinerne. Det er jo fantastisk. (Fysioterapeut og fitnessinstruktør)

”

Det er rigtig mange, der har udviklet sig motorisk. Det er en alternativ måde at bevæge sig på. Selv de inaktive børn kommer i gang. (...) Selvom man ikke er dygtig, er det stadig sjovt at hoppe. Der er plads til alle niveauer. Hvis midler ikke var et issue, burde alle have sådan et sted. (Pædagog i Klubben)

”

To drenge fra Klubben, 9-10 år:

Dreng 1: Det bedste er trampolinerne! For det første får man god kondi af at hoppe rundt og for det andet så er det jo sjovt at hoppe og lande.

Dreng 2: Og fasttracken. Man kan løbe på den og lave flik flak. Det er de andre ikke ligeså gode til.

”

Der er mange, som aldrig har lavet gymnastik, som kommer ind og tænker 'wow!' Man ved slet ikke, hvor man skal starte, fordi man har lyst til det hele. (Instruktør)

trods af de fordele, som det kan have for gymnastikken at skabe synergi med andre brugergrupper, rummer det også udfordringer, da der kan opstå praktiske problemer i forhold til, hvordan faciliteterne bør benyttes.

”

Der er sket et boom i springgymnastik. I starten var der ingen begynderhold, to år senere var der kø til at tilmelde sig. Det er perfekt, den har så mange muligheder. (Pædagog i Klubben)

”

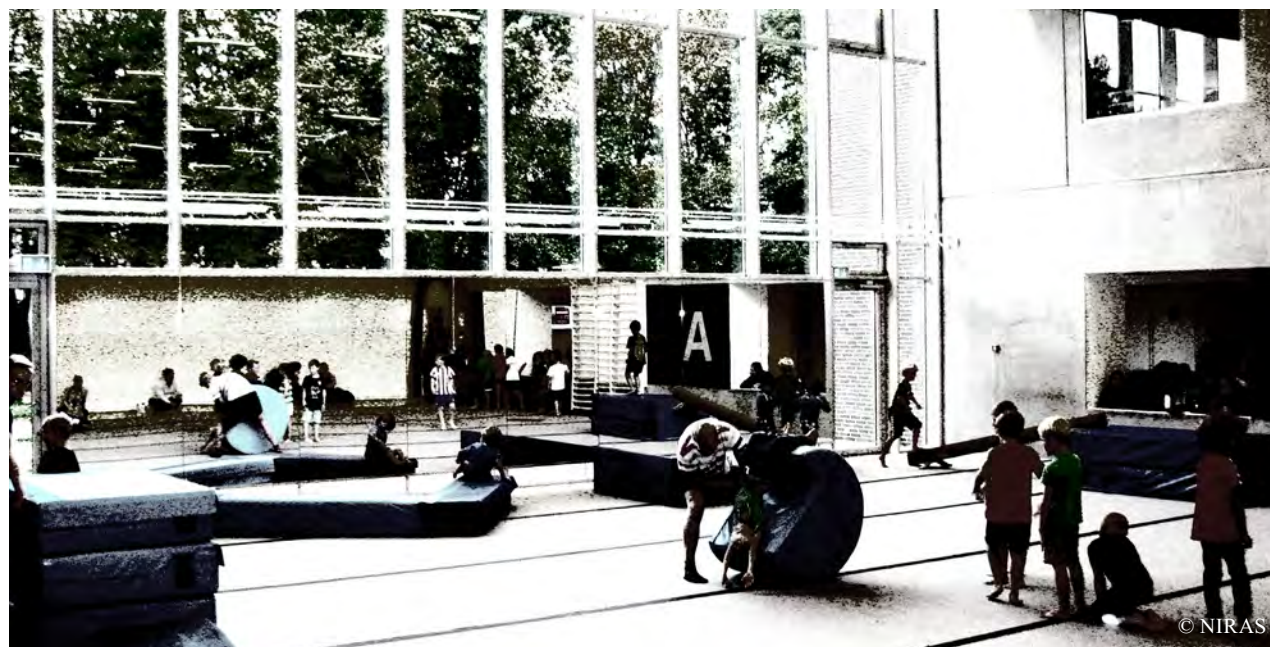
Vi har en hal, der kan virkelig mange ting, med mange forskellige målgrupper. Det gør også, at elitesporet bliver presset. Hvis der hopper trunter rundt og leger, bliver det mega usejrøst i forhold til os konkurrencegymnaster, der virkelig skal udvikle os og blive bedre. (Instruktør)

”

Der er kommet mange flere drenge. Gymnastik er normalt en pigesport, men de synes hallen er så sej. (...) Vi har fået mange flere drenge i foreningen, fordi hallen er så sej. (Instruktør)

”

Alle de støjreducerende plader har været i stykker, nu har de placeret ribber foran nogle af dem. (...) Der skal et net til for at beskytte loftet [i Salen] – hvem laver løse plader i et rum, der er beregnet til at spille bold?! (Pædagog i Klubben)

© NIRAS

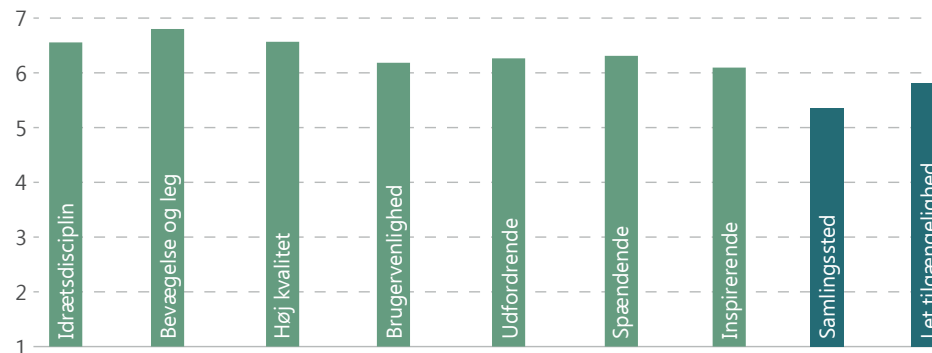
5.6 Et samlingssted for gymnastik og bevægelse

Et sidste mål, man har søgt at opfylde med Gyngemosehallen, har været at skabe et samlingssted for befolkningen med udgangspunkt i idræt og bevægelse. Evalueringen peger på, at dette mål på nogle punkter er blevet nået.

Flere gymnaster lægger som nævnt vægt på muligheden for at samles før og efter træning, hvilket bidrager til det sociale element i træningen. Selvom rammerne for dette kunne være bedre, er det noget, gymnasterne benytter sig af og fremhæver som en forbedring i forhold til tidligere. Enkelte gymnaster nævner også, at de sommetider kommer i hallen, selvom de ikke skal træne. Nogle forældre har desuden etableret en ugentlig kaffeklub, hvor en gruppe selv medbringer kaffe og sidder i caféområdet og snakker, mens børnene træner. Derudover bliver hallen også brugt til at holde børnefødselsdage og lignende arrangementer.

Der er dog stadig flere udfordringer i forbindelse med hallens funktion som samlingssted. Det fremgik tydeligt af både interviews og observationer, at hallen generelt ikke er et sted, man kommer alene for at være, og at rummene ikke for alvor formår at skabe de optimale rammer for et samlingssted. Caféområdet, som var tiltænkt netop dette formål, benyttes hovedsageligt til opvarmning eller ledsagere til børn, som træner.

Dette billede afspejler sig i Gyngemosehallens profil, hvor det er kvaliteterne samlingssted og tilgængelighed, der vurderes lavest af brugerne (se figur 12). Brugere peger på, at de manglende arealer til uformelt ophold og fremhæver særligt Caféområdet som et sted, hvor der er plads til forbedring. Det gælder både i forhold til indretningen af

Figur 12. Vurdering af Gyngemosehallens profil og kvaliteter på en skala fra 1-7 (n=37)

”

Nogle gange kan vi finde på at tage herud uden at træne, fordi det er det, vi har til fælles. Vi kan finde på at ligge i gravene, ellers mødes vi i cafeen. (Instruktør)

”

Dem der kommer, det er jo skoler og foreninger. Men ligeså snart der er nogen, der er nytillflyttet, eller nogen fra udlandet eller andre dele af landet, så får vi mange opkald om, hvordan man kommer herved. (Daglig leder)

”

Samlingssted får den lavt på, fordi den ligger, hvor den ligger. Men når det er rigtig fedt for børnene, er det lige meget, hvor den ligger. (Kvinde, 39 år)

”

Der er jo cafeen, hvor man kan samles, men det er ikke en rigtig café, hvor man kan købe mad. Det er et samlingssted i form af træning, fordi hallen motiverer til, at man kommer. (Instruktør)

”

I cafeen er der ikke så meget socialt, men det er måske heller ikke meningen – det er en gymnastiksal. Det skal prioriteres, at selve hallen er god. (Mand, 45 år)

lokalet og udsynet ind til hallen. Disse mangler viser sig også i observationerne, hvor forældre og andre ledsagere samles omkring kighullerne ind til hallen, og nogen endda sidder på gulvet, langs væggene ved hallens langside.

En anden vigtig faktor for Gyngemosehallens funktion som samlingssted er hallens tilgængelighed, der næsteften samlingssted vurderes lavest af brugerne. Her fremhæver mange brugere hallens beliggenhed som problematisk, både i forhold til synlighed og tilgængelighed med offentlig transport. Flere fortæller, at de havde svært ved at finde hallen første gang, og den daglige leder har gentagne gange oplevet, at folk ringer ind og spørger om vej.

Selvom man med Caféområdet har forsøgt at tænke arealer til uformelt ophold og socialt samvær ind i hallen, er der et stykke vej endnu, før Gyngemosehallen kan betragtes som et decideret samlingssted for lokalbefolkningen. Udover hallens indretning, består en vigtig udfordring i, at hallen ikke er synlig og let tilgængelig for brugerne.

© NIRAS

5.7 Opsamling og udviklingspotentialer

I Gyngemosehallen har fokus først og fremmest været på gymnastik som idrætsdisciplin, og evalueringen viser, at det også er her, at hallens største succes skal findes. Ledere og instruktører fra gymnastikforeningen har været involverede i særligt den tidlige udviklingsfase omkring hallen. Det har bidraget til at skabe en hal, som i det store hele tilgodeser foreningens behov og understøtter de aktiviteter, som gymnasterne har savnet faciliteter til.

Hallens store succes er, at gymnasterne har fået mere plads til at udføre deres øvelser, end de har andre steder. Det har gjort det muligt, at flere hold kan træne i samme lokale samtidig, og at der bruges mindre tid på at stå i kø til de forskellige faciliteter. Derudover har det været et stort plus for træningen af TeamGym, at der i forlængelse af det centrale springområde i hallen ligger et rytme- og motorikområde, som understøtter de bevægelsesorienterede elementer af gymnastikdisciplinen. Samtidig er hallen indrettet sådan, at der er noget for alle aldersgrupper. Der er plads til gymnastik for nybegyndere såvel som for elite- og landsholdsgymnaster.

Gyngemosehallens overordnede fokus på gymnastik som idrætsdisciplin har medført, at hallens primære brugergruppe er gymnaster. Dette har skabt en stor tilfredshed blandt de brugere, der har fået opfyldt deres behov og ønsker.

Det gælder for Gyngemosehallen ligesom for de andre haller, at der er dele af hallen, som man arbejder på

at udvikle fremadrettet. Gyngemosehallen har særligt forbedringsmuligheder i forhold til at fungere som samlingssted, både for gymnaster og ledsagere. Plads er ikke i sig selv nok for at skabe et optimalt samlingssted. På trods af, at der i hallen er afset plads til et klublokale, bliver det på grund af sin placering og størrelse udelukkende brugt til opbevaring. Opholdsområdets sporadiske indretning og placering betyder endvidere, at det kun bruges lidt af ledsagere til gymnasterne, mens gymnasterne selv oplever, at det er for eksponeret til at kunne fungere som fælles opholdsrum. Endeligt har hallens fokus på at understøtte gymnastikken besværliggjort sameksistensen med andre idrætsgrene, som har svære vilkår i hallen. Her står det tilbage som en udfordring, hvordan eksempelvis boldspil kan inkorporeres bedre i hallen, uden at man i samme ombæring kommer til at ødelægge gymnastikkens spejle og øvrige redskaber.

6. UDVIKLINGSPERSPEKTIVER

Fælles for de tre haller er, at de er foregangshaller for udviklingen af nye og udfordrende faciliteter til gymnastikken. På hver deres måde åbner de nye horisonter for, hvordan gymnastik- og idrætsfaciliteter kan udformes.

De tre gymnastikhaller har samlet set skabt en fornyelse af gymnastikkens rammer, som har givet gymnastikken nye udfoldelsesmuligheder, og de er blevet modtaget med stor tilfredshed og stolthed. Som sådan er gymnastikhallerne i sig selv oplagte forbilleder og inspiration for lignende projekter. De tre gymnastikhallers succeser og udfordringer peger på en række opmærksomhedspunkter, som er væsentlige at fokusere på i udviklingen af fremtidige faciliteter. Opmærksomhedspunkterne handler navnlig om faciliteternes tilgængelighed, synlighed og funktion som samlingssted. Det er alle forhold, der i nogen grad er blevet nedprioriteret grundet hallernes store fokus på gymnastikkens rammer. Disse opmærksomhedspunkter præsenteres nedenfor og har særligt fokus på gymnastikken, men flere vil også gælde for udviklingen af faciliteter til andre idrætsgrene.¹¹

6.1 Brugerinddragelse, der løfter den specifikke idrætsgren er afgørende for facilitetens succes, men kan skabe blinde vinkler

Brugerinddragelse har afgørende betydning for faciliteternes kvalitet. Både i Svendborg, Aarhus og Gladsaxe har man inddraget gymnasterne i projektets udvikling. Dette fokus på facilitetens primære brugere har målrettet projekterne og skabt en enestående kvalitet, der er skræddersyet til gymnastikken. Brugerinddragelsen giver ejerskab, tilfredshed og engagement blandt de involverede brugere.

Samtidig vidner evalueringen også om, at brugerinddragelsen har resulteret i et stærkt fokus på gymnastikudøvelsen og redskaberne. Det betyder samtidig, at man i mindre grad har tilgodeset ledsagere og tilskuere ved at have mindre fokus på de bredere behov. Publikumsfaciliteter og adgangsforhold er eksempelvis centrale for både ledsagere og tilskuere, men også for gymnasterne og potentielle gymnaster. For gymnasterne er der god energi i at kunne vise deres færdigheder frem, mens tilskuere både kan nyde at se på og blive inspireret til selv at engagere sig i gymnastikken. I fremtidige projekter er det væsentligt at være opmærksom på potentialet i at inddrage andre mere sekundære brugergrupper og deres behov.

6.2 Gode rammer indbefatter også omkringliggende støttefunktioner

Det er vigtigt at have øje for, at udviklingen af faciliteter til fysisk udfoldelse handler om mere end redskaber og plads til øvelser. Andre vigtige forhold, som umiddelbart kan forekomme sekundære, men som også viser sig at være vigtige for gymnasterne, er depoter, omklædning, garderobeforhold og køkkenfaciliteter. Dertil kommer lys, lyd og temperatur, som for gymnasterne er afgørende for træningsforholdene. Særligt i Aarhus og Gladsaxe har det store fokus på at løfte gymnastikken ført til, at man til en vis grad har forsømt de omkringliggende støttefunktioner, som spiller ind på idrætsfacilitetens kvalitet som helhed. Det er vigtigt ikke at overse basale fysiske rammer og behov, som det også er nødvendigt at tilgodesee i faciliteter, der skræddersyes til gymnastikken eller andre idrætsgrene.

Brugerinddragelse

Med Gyngemosehallen har man skabt en ideel hal for gymnastikforeningerne og deres medlemmer. Indretningen udnytter pladsen på springområdet optimalt, og rytmegulvene har den rette størrelse til konkurrencer. Her har inddragelse af gymnastikforeningen i udviklingen af projektet været central. Flere brugere ønsker dog, at der var tænkt arealer for tilskuere ind i hallen, så der også var mulighed for at afholde konkurrencer og opvisninger.

Gode rammer

SG Huset i Svendborg er et godt eksempel på en idrætsfacilitet, der har øje for helheden. Det er en åben og dynamisk hal med mange muligheder, der udover plads og redskaber til gymnasterne, rummer den fulde boldbane og mindre lokaler til andre aktiviteter. Hallens gennemsigtighed giver desuden mulighed for at følge med i, hvad der foregår, uden at forstyrre aktiviteterne. Derudover fremhæver brugerne de gode omklædningsrum, fleksible depoter og varme i gulvet som vigtige elementer, der bidrager til at skabe gode træningsforhold for både gymnaster og andre brugergrupper.

6.3 Flexibilitet kan give liv og dynamik

Det giver liv og dynamik, når idrætsfaciliteten kan rumme flere forskellige brugere og aktiviteter på samme tid. Sådan har det tidligere været konkluderet i Lokale og Anlægsfondens evalueringer af idrætsfaciliteter, og det gælder også for gymnastikhallerne. Selvom disse haller primært er målrettet en idrætsgren, har fleksibilitet også været et opmærksomhedspunkt i alle tre haller. Her gælder det eksempelvis, at udsynet til forskellige aktiviteter i hallerne bidrager til at skabe liv og nye oplevelser. Synligheden og nærheden mellem forskellige rum giver liv og dynamik. Men det viser sig også, at en intens kontakt mellem forskellige typer aktiviteter i nogle tilfælde kan virke forstyrrende for idrætsudøverne, f.eks. i form af støjgener. Erfaringen er derfor, at det er vigtigt at give mulighed for at lukke af for lyd og visuel kontakt i udvalgte rum eller arealer, når træningen kræver større koncentration, hvilket er blevet tænkt ind med bl.a. skillevægge i både Gladsaxe og Svendborg.

I forhold til de selvorganiserede er det en fordel, at faciliteten er så fleksibel og tilgængelig som mulig. Dette er noget, man særligt har arbejdet med i Svendborg og Gladsaxe, hvor specielt fitnesslokaler og muligheden for adgang via chipnøgler fremhæves som en kvalitet. Denne fleksibilitet skaber samtidig et behov for at håndtere de sociale spilleregler for brugen af rummene og faciliteten.

6.4 Synlighed i lokalområdet er værdifuldt

Alle tre gymnastikhaller har oplevet en høj belægnings-

grad og fremgang i foreningernes medlemstal, hvilket vidner om, at man har dækket et behov og fået udbredt interessen for gymnastikken som idrætsgren. Evalueringen peger imidlertid også på, at der er yderligere potentiale for at løfte interessen for gymnastikken med en højere grad af synlighed og bredere tilgængelighed i forhold til lokalsamfundet. Her er det en fordel, at aktiviteterne kan ses udefra gennem store vinduer, og at udearealerne inddrages. Det skaber liv og inviterer besøgende indenfor. Dette er en opgave, som man kun for alvor har fokuseret på i Svendborg, mens man i Aarhus og Gladsaxe er opmærksom på, at man ikke er blevet tilstrækkeligt synlige og tilgængelige. Selvom alle tre haller ligger forholdsvis centralt, opleves SG Huset som mere tilgængeligt end de andre, fordi det fremstår mere synligt for forbipasserende, hvorimod både Gyngemosehallen og Aarhus Motorikhal er mindre tilgængelige og synlige. Synlighed i lokalområdet bidrager til at give et yderligere løft til både idrætten og lokalområdet. En kvalitet, som er væsentlig at tage højde for, når man investerer i nybyggeri.

6.5 Aktivitet skaber samlingssteder og tiltrækker brugere

I alle tre gymnastikhaller har der været en opmærksomhed på opholdsarealer, eksempelvis i form af café-områder og klublokaler. Brugere i alle haller har oplevet, at de har fået noget nyt at samles om og har fået et samlingssted. I SG Huset benyttes rummene dog markant mere end i de to andre haller, hvor der efterspørges bedre opholdsarealer. Evalueringen peger på, at attraktive opholdsarealer er tæt på faciliteterne og ikke ligger afsides. Velfungerede opholdsarealer er præget af liv og har udsyn til de aktiviteter, der foregår.

Flexibilitet

I Gyngemosehallen i Gladsaxe har man særligt arbejdet med fleksibiliteten i forhold til de selvorganiserede brugere, der primært gør brug af Fitnesslokalet. Her har chip-systemet været en stor succes, fordi brugerne kan komme og gå, når det passer dem. Herfra er der udsyn til aktiviteter på det store spring- og rytmeområde, hvilket giver fornemmelsen af liv i hallen. For de større bevægelsesrum, der er særligt indrettet til gymnastikken, kan det imidlertid være en udfordring at tilbyde samme fleksibilitet til de selvorganiserede brugere, da den høje belægningsgrad her kræver mere organisering.

Synlighed

SG Huset er én af de tre haller, der er mest synlig og har den bedste beliggenhed i forhold til at være let tilgængelig for brugerne. Hallen er desuden bygget i forlængelse af en eksisterende idræts- og svømmehal, som i forvejen var kendt blandt mange brugere. Derudover er det vigtigt, at hallen allerede ved ankomsten giver en fornemmelse af åbenhed, liv og aktivitet. Dette styrkes særligt af streetarealerne udenfor, de store vinduer til springcenteret og den indbydende foyer med udsyn til flere af hallens aktiviteter.

Samlingssted

SG Huset er den af de tre haller, der bliver brugt mest til uformelt ophold af brugerne. Her kan klublokalet fremhæves som et vigtigt rum for de unge, og derudover bliver cafébordene i ankomstområdet flittigt brugt af besøgende. Fælles for begge arealer er, at de er integreret i hallen på en måde, hvor man stadig kan følge med i det, der foregår. Samtidig er lokalerne knyttet sammen med aktiviteter i sig selv, idet der er køkken og TV i klublokalet og klatrevægge i ankomstområdet. Med planen om en sund café ved indgangen kan det formodes, at dette vil blive understøttet yderligere fremover.

På samme måde kan særlige arrangementer bidrage til at invitere andre brugergrupper ind og øge opmærksomheden omkring hallen som mere end en idrætsfacilitet. Dette har man arbejdet med i alle tre haller, hvor åbne aktivitetsdage mellem en og fire dage om måneden særligt har bidraget til, at børnefamilier har fået øjnene op for gymnastikken og de nye udfoldelsesmuligheder.

6.6 Ledelse og drift er afgørende for hallens udvikling

De tre gymnastikhallers karakter og kvalitet skyldes ikke blot de fysiske rammer, men også driften. Udviklingen af rammerne er også afhængig af driftsmodellen og den daglige leders profil. En leder med daglig gang i hallen og rødder i gymnastikken, som i Aarhus og Svendborg, rummer den kvalitet, at faciliteternes videre udvikling sker tæt på de aktuelle brugeres behov. Samtidig giver en stærk ledelsesmæssig forankring i gymnastikmiljøet dog også et udviklingsfokus, der kan overse nye brugergrupper. En kommunalt forankret daglig leder med ansvar for flere idrætshaller, som i Gladsaxe, har den fordel, at den enkelte hals tilbud kan tænkes sammen med kommunes samlede udbud af idrætstilbud til forskellige målgrupper. Den ledelsesmæssige forankring i kommunen kan dog også skabe konflikter med det lokale idrætsmiljø, eksempelvis i forhold til prioriteringen af forskellige målgruppers brug af faciliteten.

6.7 Lokale og Anlægsfonden støtter også som sparringspartner

Udover den økonomiske støtte bidrager Lokale og Anlægsfonden også med nye arkitektoniske og idrætsfaglige vinkler på projekterne. Alle tre projekter har oplevet, at dette har givet værdifulde bidrag til udviklingen af den hal og de kvaliteter, som de er tilfredse med. Selvom det på nogle punkter har ført til omveje og udskydelser i processen er der en udbredt tilfredshed med det, der er kommet ud af det. Navnlig projektlederne har oplevet det som en støtte at have en kvalificeret sparringspartner i deres udviklingsprojekter.

Hallens udvikling

I Aarhus Motorikhal er det tydeligt, hvordan den daglige leders baggrund i foreningen kommer hallens udvikling til gode. Med sit kendskab til både gymnastik som idrætsdisciplin og børns motoriske udvikling, er den daglige leder hele tiden opmærksom på at holde sig opdateret på området og videreudvikle hallen. Derudover giver lederens daglige gang i hallen en særlig føling med, hvad der rører sig. Eksempelvis arbejdes der på at integrere det grønne opholdsareal bedre i rummet, da dets oprindelige formål som opholdsareal ikke fungerer optimalt.

Fonden som sparringspartner

I forbindelse med udviklingen af SG Huset inspirerede Lokale og Anlægsfonden projektet til at vinkle den nye bygning skævt i forhold til den eksisterende idræts- og svømmehal for at skabe bedre plads til foyeren. Dermed blev det muligt, at foyeren kunne fungere som mere end en ankomsthall, og med caféborde og to klatrevægge inviterer rummet nu til uformelt ophold og aktivitet.

7. BILAG - METODE

Evalueringen af de tre haller bygger på både kvalitativ og kvantitativ data, som er indsamlet gennem brug af forskellige metoder og involvering af en række forskellige aktører. I evalueringen er der overordnet indsamlet data gennem to faser; en indledende og en primær. Undersøgelsen har generelt haft fokus på brugerne i de tre haller, men også inddraget projektledere, hallernes daglige ledere, ledsagere og instruktører.

I den indledende fase er der:

- Udført **1 gruppeinterview** med projektlederne for de tre haller hos Lokale og Anlægsfonden
- Gennemført en **desk-research**, hvor der er samlet information og kort over de tre haller
- Udført **3 telefoninterviews** med projektledere i opførelsen af hver af de tre haller
- Udført **3 telefoninterviews** med den daglige leder i hver af de tre haller

I evalueringens primære dataindsamlingsfase er der aflagt to dages besøg i hver af de tre haller, i tidsrummet kl. 9-21. Under hvert besøg er der:

- Foretaget en **rundvisning** i hallen med den daglige leder
- Udført **situationsinterview** med brugere, instruktører og ledsagere i hallen
- Udført **halltests** med brugere og ledsagere i hallen

- Udført **gruppeinterviews** med instruktører i hallerne
- Indtegnet **øjebliksbilleder** af aktiviteter i hallen på oversigtskort
- Foretaget **etnografiske observationer** af aktiviteter og interaktion i hallerne
- Taget **billeder** af aktiviteter og faciliteter i hallerne

7.1 Kvalitative data

Under de forskellige former for observationer, er der løbende skrevet noter til hallernes anvendelse og taget billeder. Her er aktiviteter og bevægelsesmønstre i hallerne blevet registreret som øjebliksbilleder på i alt 47 observationskort over hallerne. Af kvalitative interview er der er samlet set blevet udført 102 situationsinterview i hallerne, med i alt 179 informanter, der enten har været brugere, instruktører, ledsagere eller personer med anden tilknytning til hallerne. Derudover er der udført fokusgruppeinterviews af 1-1 ½ times varighed med 3-5 instruktører i hver hal (se tabel 7).

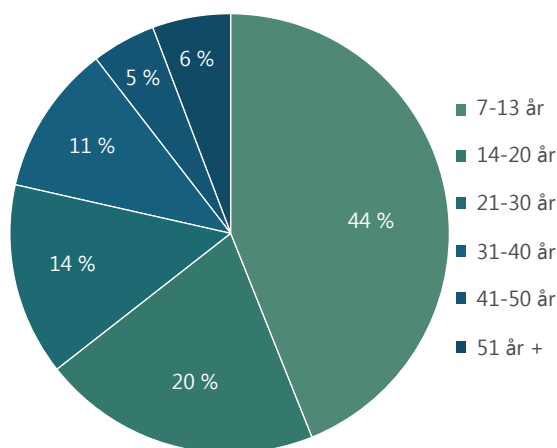
Samlet set er der blevet interviewet i alt 191 informanter i kvalitative interview. Heraf har 48 % været kvinder og 52 % været mænd (se tabel 8). 45 % af informanterne har været børn i alderen 7-13 år, 20 % har været mellem 14 og 20 år, mens kun 21 % har været over 30 år (se figur 14). Der ses særligt en overvægt af børn i Aarhus, hvilket skyldes, at hallen netop henvender sig specifikt mod denne målgruppe. Som følge heraf ses også en overvægt i brugere, der primært benytter sig af hallen til leg (19 %). Som det fremgår af figur 15, udgøres den største andel af informanterne af henholdsvis gymnaster (31 %), instruktører (18 %) og ledsagere (12 %).

	Situationsinterview	Fokusgruppe	Informanter i alt
SG Huset	58	4	62
Aarhus Motorikhal	65	3	68
Gyngemosehallen	56	5	61
I alt	179	12	191

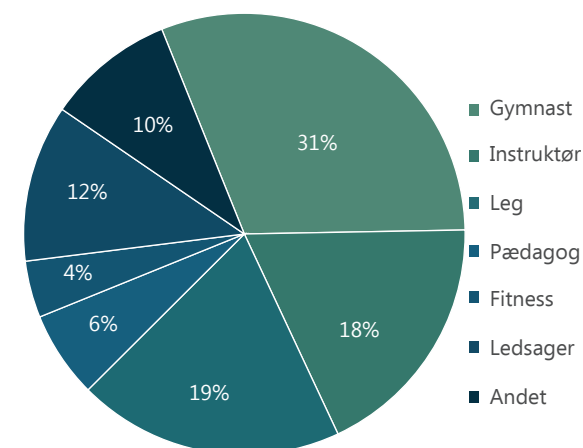
Tabel 7. Oversigt over informanter fra kvalitative interviews.

	Mand	Kvinde	I alt
SG Huset	35	27	62
Aarhus Motorikhal	20	48	68
Gyngemosehallen	36	25	61
I alt	91	100	191
Procent	48%	52%	100%

Tabel 8. Informanter fra kvalitative interviews fordelt på køn.

Figur 13. Informanter fra kvalitative interviews fordelt på alder.

Figur 14. Informanter fra kvalitative interviews fordelt på tilknytning til hallen.

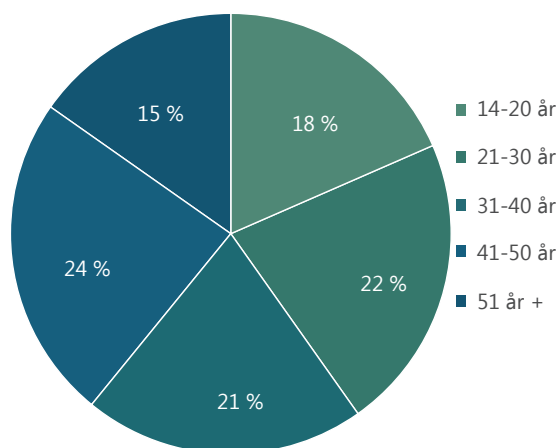
7.2 Kvantitative data

Den kvantitative data er indsamlet gennem halltests, hvor brugerne af de tre haller er blevet præsenteret for det samme spørgeskema. I alt har 92 respondenter besvaret spørgeskemaet. Igen har der været en forholdsvis lige fordeling af mænd og kvinder, der udgør henholdsvis 48 % og 52 % af respondenterne (se tabel 9). Hvor de kvalitative data havde en overvægt af yngre brugere, udgøres halltestens respondenter primært af de ældre brugergrupper med en gennemsnitsalder på 37 år. Her har 60 % af respondenterne været over 30 år, mens kun 18 % har været mellem 14 og 20 år (se figur 16). Hvad angår respondenternes brug af hallen, ses en ligelig fordeling mellem idrætsudøvere (f.eks. gymnastik, boldspil, fitness osv.) og ledsagere, der hver især udgør 47 % af den samlede respondentgruppe (se figur 17). Her ses en overvægt af ledsagere i Aarhus, hvor 22 af respondenterne har været ledsagere og forældre til børn i hallen. Dette skyldes ligeledes, at målgruppen primært har været mindre børn, hvor den kvalitative tilgang har egned sig bedst.

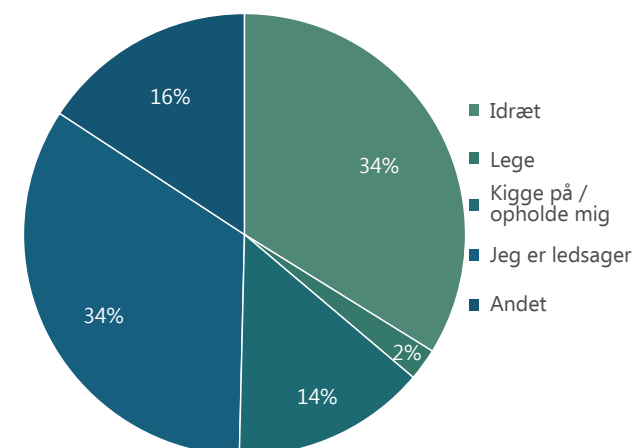
På baggrund af denne data er der for hver hal udarbejdet en profil baseret på 9 kvaliteter, der tager udgangspunkt i de tre fokuspunkter, som er væsentlige for Lokale og Anlægsfondens arbejde med gymnastikhaller. De 9 kvaliteter fremgår af figur 18. Her er brugerne blevet bedt om at vurdere på en skala fra 1 til 7, i hvor høj grad de mener, at disse kvaliteter passer på hallen. 1 betyder, at det slet ikke passer på hallen og 7 betyder, at det passer rigtig godt på hallen. Spørgsmålet er både stillet til respondenter i spørgeskemaet og deltagere i fokusgrupperne, hvilket giver et samlet antal på 102 besvarelser.

	Mand	Kvinde	I alt
SG Huset	17	15	32
Aarhus Motorikhal	13	15	28
Gyngemosehallen	14	18	32
I alt	44	48	92
Procent	48%	52%	100%

Tabel 9. Respondenter fra halltests fordelt på køn.

Figur 15. Respondenter fra halltests fordelt på alder.

Figur 16. Respondenter fra halltests fordelt på tilknytning til hallen.

8. NOTER

¹ Den samlede facilitet kaldes Aarhus Gymnastik- og Motorikhal, men refereres til som Aarhus Motorikhal, da det kun er denne del af hallen, der har modtaget Fondens støtte og indgår i evalueringen.

² Jensen, Jens-Ole. 2009. Børn og bevægelse. I Rum, der bevæger børn. Lokale og Anlægsfondens skriftrække 15:13-40. s. 26-39.

³ Madsen, Bo Vestergård. 2010. Seks store spring i gymnastikkens faciliteter. I Tribune. Lokale & Anlægsfonden. 14:14-15.

⁴ Madsen, Bo Vestergård. 2012. Fra gymnastiksal til fantasifuldt motoriklandskab. I Tribune. Lokale & Anlægsfonden. 17:29-31.

⁵ Jensen, Jens-Ole. 2009. Next practice. I Rum, der bevæger børn. Lokale & Anlægsfondens skriftrække 15:69-75.

⁶ Madsen, Bo Vestergård. 2012. Fra gymnastiksal til fantasifuldt motoriklandskab. I Tribune. Lokale & Anlægsfonden. 17:29-31.

⁷ Kvaliteterne 'egnet til gymnastik som idrætsdisciplin' og 'egnet til gymnastik som bevægelse og leg' refereres i figurene som henholdsvis "Idrætsdisciplin" og "Bevægelse og leg"

⁸ Svendborg Gymnastikforening. 2014. SG's Historie. <http://www.svendborg-gf.dk/SG-s-Historie> (lokaliseret 01.12.14)

⁹ Avnesø, Birgitte. 2003. Den tredje pædagog. I Børn og unge. Nr. 45. <http://www.boernogunge.dk/internet/boernogunge.nsf/0/F66E84836008026BC1256DD40039B01C?opendocument> (lokaliseret 01.12.14)

¹⁰ Pedersen, Carsten. 2014. Rum og ting som pædagogiske medspillere. Omsigt v/Carsten Pedersen. <http://omsigt.dk/rum-og-ting-som-paedagogiske-medspillere/> (lokaliseret 01.12.14)

¹¹ Der refereres i afsnittet til tidligere evalueringer af projekter, som Lokale og Anlægsfonden har støttet. Der er tale om følgende tre rapporter: DAMVAD. 2013. Evaluering af projektet "Nyt liv i gamle haller". DAMVAD for Lokale og Anlægsfonden. NIRAS. 2012. Evaluering af 3 bevægelsesrum. NIRAS for Lokale og Anlægsfonden. NIRAS. 2009. Evaluering af de indre byfællede: Prismen og Korsgadehallen. NIRAS for Lokale og Anlægsfonden.

